

**Decizii
ale Comisiei Naționale
a Pieței Financiare**

3

**Impozitul pe lux.
Statul cere prea mult?**

3

**Creșterea economică,
sub potențial și dependentă
de agricultură**

4

**Interviu cu Valeriu Chițan,
președintele Comisiei Naționale
a Pieței Financiare**

– *De Chițan, recapitulând primul an în fruntea Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF), cum apreciați debutul?*

– Pornind de la dezideratul, potrivit căruia Autoritatea de Supraveghere Financiară, în persoana CNPF, contribuie la consolidarea unui cadru integrat de funcționare și supraveghere a piețelor financiare non-bancare, a participanților și operațiunilor pe aceste piețe, în formularea obiectivelor acestui mandat am pornit de la analiza a două coordonate: *pe intern* – dezvoltarea instituțională; *pe extern* – evoluția pieței financiare nebankare. Ar fi cazul să specific că, criza financiară din ultimii ani a identificat un șir de aspecte vulnerabile în arhitectura instituțională și organizațională a piețelor financiare bancare și nebankare. Respectiv, s-au cuantificat și slăbiciunile instituționale în activitatea autorităților de reglementare – în persoana BNM și, respectiv, în persoana CNPF – abilitate cu supravegherea și reglementarea piețelor corespunzătoare. Această realitate, cu certitudine, impune redefinirea rolului fiecărei autorități de resort pentru adaptarea dinamică la cerințe noi. Am considerat a nu ignora o nouă oportunitate în materie de abordări și metode de lucru perfecționate pentru a valorifica un potențial evident în scopul obținerii unor rezultate superioare încercărilor anterioare.

În acest sens, din nevoia de a reforma modul de funcționare și pentru plusul de sinergie la nivelul CNPF, am stăruit să încurajez managementul superior și mediul în a se conforma spiritului asumării, coeziunii și preocupării responsabile de sectoarele gestionate, respectiv, de modernizarea instituțională per ansamblu. Și, desigur fără echivoc – disponibilitatea la înnoire, pentru că nimic nu durează dacă nu este reinnoit în permanență!

– *De la ce ați început?*

– Apreciind la justa valoare progresele în dezvoltarea instituțională, derularea în acest sens a proiectelor cu asistența partenerilor de dezvoltare și agenda de acțiuni adiționale alinierii la standardele eurocomunitare, în același timp, am constatat că loc de mai bine există oricum. După o reevaluare, am atestat o stare incertă în promovarea proiectului legii privind organizațiile de creditare nebankară și proiectului Strategiei de dezvoltare a sectorului (2016–2020) – documente determinatoare pentru CNPF. Cu concursul Parlamentului și Guvernului, pas cu pas, am revenit la “normalitate”. Cel dintâi, după dezbateri exploratorii de durată, cu un

Continuare în pag. 2.

Piața financiară nebankară – provocări și ajustări

ISSN 1857-1212

**Curs valutar
17.01.2018**

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	16.9790
EUR	1	20.7423
UAH	1	0.5936
RON	1	4.4594
RUB	1	0.3005

**Spre atenția
cititorilor!**

Ziarul „Capital Market” poate fi procurat în următoarele ghișee raionale ale „MOLDPRESA”

Bălți: №132; 133; 156

Comrat: №169

Cahul: №170

Orhei: №150

Hâncești: №161

Soroca: №223

În afară de aceasta, oricare număr al ziarului sau copia acestuia pot fi procurate la sediul redacției „Capital Market” pe adresa: mun. Chișinău, str. V. Alexandri, 115.

Ești **ACTIONAR** la o bancă
sau la o companie de asigurări?

FII ACTIV

Nu lăsa pe alții
să decidă soarta
acțiunilor tale!

Comisia Națională a Pieței Financiare
te îndeamnă să apelezi **0 800 000 17**
de luni până vineri, între orele
8:30 - 17:30

Apelurile sunt GRATUITE
pe întreg teritoriul
Republicii Moldova!

În perioada 18 decembrie 2017 – 23 februarie 2018 Comisia Națională a Pieței Financiare desfășoară campania de informare publică pentru acționarii băncilor și companiilor de asigurări care are drept scop verificarea și confirmarea integrității înscririlor din registrele deținătorilor de valori mobiliare asupra acțiunilor deținute.

În scopul verificării și confirmării dreptului de proprietate asupra acțiunilor deținute în bancă și/sau compania de asigurări, Comisia Națională solicită acționarilor să colaboreze cu instituțiile responsabile (Comisia Națională a Pieței Financiare, deținătorii de registre, banca, compania de asigurări) pentru clarificarea și întreprinderea măsurilor necesare.

Lista
BĂNCILOR

1. SA Banca Comercială Română Chișinău
2. BC Banca de Finanțe și Comerț SA
3. BC Comerțbank SA
4. BC Energbank SA
5. BC EuroCreditBank SA
6. BC Eximbank-Gruppo Veneto Banca SA
7. BC Mobiasbancă-Groupe Societe Generale SA
8. BC Moldindconbank SA
9. BC Moldova-Agroindbank SA
10. BC ProCreditBank SA
11. BC Victoriabank SA

Lista
COMPANIILOR DE ASIGURĂRI

1. CA Acord Grup SA
2. CA Alliance Insurance Group SA
3. CIA Asito SA
4. CA Asterra Grup SA
5. CA Auto-Siguranța SA
6. CA Donaris Vienna Insurance Group SA
7. CA Galas SA
8. CA Garanție SA
9. CA General Asigurări SA
10. ÎM CA Grawe Carat Asigurări SA
11. Compania Intact Asigurări Generale SA
12. CA Klassika Asigurări SA
13. SA Moldasig
14. SAR Moldcargo SA
15. CA Moldova Astrovaz SA
16. ÎM CA Transelit SA

Piata financiară nebancaară – provocări și ajustări

Continuare din pag. 1.

larg consens profesional și societal, la finele anului 2017 a fost aprobat. Proiectul Strategiei, respectiv, a fost ajustat și reprogramat pentru următorul ciclu 2018–2022, în prezent aflându-se la avizare în instituțiile de resort.

Per ansamblu, cu titlu de bilanț, eforturile conjugate s-au scontat cu reușite consistente: a fost ajustată Legea cu privire la asigurări, ceea ce conferă CNPF prerogative expres în gestionarea crizelor manageriale și financiare, mai ales în condițiile înlăturării acționariatului păgubos; a fost actualizată legislația aferentă pieței de capital și societăților pe acțiuni, în vederea conformării directivelor UE, precum și în privința procedurilor de restructurare a emisiunilor de acțiuni (aspect foarte relevant, în cazul nostru, pentru bănci și companiile de asigurări); Legea privind CNPF a fost completată cu dispoziții în sensul consolidării autonomiei financiare și bazei de formare a bugetului Instituției. Într-un cuvânt, pentru CNPF, anul 2017 a consemnat reconstituirea identității și integrității sale instituționale.

– **Ce obiective stau în fața Dvs. și a echipei pe care o conduceți?**

– Principalele obiective care urmează a fi atinse de către CNPF în următorul ciclu de 5 ani sunt schițate în proiectul Strategiei nominalizate – document de politici care reflectă misiunea, viziunea și obiectivele Regulatorului, cuprinsul și calendarul acțiunilor de rigoare. Indiscutabil, chintesența acestui program strategic rezidă în focalizarea activităților aferente implementării obiectivelor asumate de către CNPF, precum și domeniile în care trebuie concentrate eforturile instituției, pentru a face posibilă o prioritizare adecvată a sarcinilor și o monitorizare continuă a rezultatelor.

Mai mult, acțiunile încadrate în respectivul document derivă, de asemenea, din angajamentele asumate de autoritățile statului potrivit Acordului de Asociere RM – UE. Astfel, strategia este complementată de un plan ce cuprinde peste 50 de acțiuni și este axat pe așa direcții cum ar fi: (a) elaborarea și punerea în aplicare a cadrului regulator comprehensiv cu transpunerea prevederilor eurocomunitare; (b) implementarea supravegherii prudențiale prin trecerea la supravegherea activității entităților în baza prevenirii și gestiunii riscurilor; (c) sporirea nivelului culturii financiare și populației privind instrumentele și serviciile pieței financiare nebancaare și creșterea încrederii consumatorului, asigurând protecția acestuia și (d) dezvoltarea și consolidarea capacităților operaționale și instituționale ale CNPF pentru a asigura o guvernare bazată pe performanță.

Este important a specifica că progresele înregistrate în materie de reglementări și procese operaționale nu pot avea finalitate și impact cuantificabil asupra integrității și stabilității pieței financiare nebancaare fără identificarea de către participanții acestora a unor noi oportunități și provocări pentru dezvoltarea afacerilor prin crearea și oferirea de noi produse și servicii financiare.

– **Cum calificați situația actuală pe piața nebancaară autohtonă?**

– Din varii motive și circumstanțe, în dezvoltarea pieței de capital mai persistă deficiențe (de ordin obiectiv și subiectiv), cum ar fi: numărul nesemnificativ al ofertelor publice; cantitatea infimă de acțiuni cu lichiditate

înaltă, absența fondurilor de investiții, ajustarea irelevantă la exigențele internaționale, aplicarea insuficientă a tehnologiilor informaționale performante, gradul redus de încredere privind investirea în instrumente financiare și cel al dezvoltării relațiilor corporative.

Un alt aspect îl constituie transparența inadecvată a emitenților de valori mobiliare, problemele legate de proveniența și transparența acționariatului în sectorul bancar și de asigurări, precum și aspectele de guvernare corporativă care sunt determinate de o serie de litigii și vulnerabilități aferente proceselor de anulare, emitere și vânzare a participațiilor deținute cu nerespectarea cerințelor privind calitatea acționariatului în capitalul băncilor și societăților de asigurare.

Cât privește sectorul asigurării, așa cumantifica anumite situații la originea cărora sunt efectele rezultate de o gestiune precară a unor companii, rolul CNPF fiind unul de intervenție promptă pentru o diagnoză adecvată și aplicarea setului de instrumente și rezoluții aferente ameliorării capacității financiare a acestora; statutul de monitorizare a R. Moldova în Sistemul Internațional „Carte Verde”; deficitul de actuari certificați pe piața autohtonă de asigurări; practicile vicioase de oferire intermediarilor de asigurare a comisiunilor disproporționate – fapt ce inhibă dezvoltarea pieței; asigurările facultative subdezvoltate; ponderea modestă a investițiilor străine în industrie.

– **Ce ar trebui de întreprins pentru a impulsiona această piață?**

– Dezvoltarea pieței financiare nebancaare are în vedere mai multe opțiuni, mai cu seamă, diversificarea și promovarea instrumentelor adiționale în scopul creării premiselor durabile pentru investitori, în special din

contul pieței obligațiunilor, în apariția cărora sunt cointeresate băncile și creditorii nebancaari. Pe de altă parte, obligațiunile prezintă un produs solicitat de investitorii instituționali – organisme de plasament colectiv și fondurile nestatale de pensii.

În general, un catalizator autentic pentru stimularea dezvoltării piețelor financiare nebancaare (în ansamblu și în particular) pot și trebuie să servească politicile publice relevante de natură fiscală, promovarea cărora trebuie să constituie o prioritate la scară națională.

În această ordine de idei, inclusiv pentru a crea premise în infuzii de capital, CNPF intenționează să aprobe un set de acte normative aferente reglementării modului de emisiune și circulație atât a obligațiunilor corporative, cât și a celor emise de autoritățile publice locale.

– **Se cer careva modificări legislative pentru ca piața nebancaară să devină mai dinamică?**

– Cu certitudine, îmbunătățirea cadrului legal, dar și a celui regulatoriu (secundar-departamental), armonizarea acestora la normele emise la nivelul UE, constituie o prioritate și se regăsesc pe agenda CNPF. Astfel, va fi realizată o *foaie de parcurs* în sensul reformării pieței de asigurări prin prisma exigențelor și parametrilor de stabilitate financiară, lichiditate, servicii calitative și transparență operațională. De asemenea, inițiativele legislative vor viza transpunerea cadrului normativ al UE în materie de cerințe prudențiale aferente activităților societăților de investiții și investitorilor instituționali, acestea având obiective clar conturate, precum: sporirea importanței și responsabilității funcției de gestiune a riscurilor; creșterea rolului guvernantei corporative și implicarea mai eficientă a forurilor statutare ale en-

tităților nominalizate; oferirea unor competențe mai extinse Regulatorului – acesta să monitorizeze gradul de adecvare a mecanismelor utilizate în administrarea participanților la piața de capital.

Un alt set de modificări legislative se referă la legislația privind societățile pe acțiuni în contextul Directivei UE privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale și încurajarea implicării pe termen lung a acționarilor societății.

Modificările date vizează constituirea societăților pe acțiuni, menținerea și modificarea capitalului acestora, exercitarea anumitor drepturi ale acționarilor în cadrul societăților cotate la bursă, privind fuziunile și divizarea societăților pe acțiuni.

O altă prioritate de transpunere a cadrului eurocomunitar ține de elaborarea legislației privind organismele de plasament colectiv alternative – instrument de edificare a investitorilor instituționali. Acest deziderat în sine are drept obiectiv stabilirea cerințelor comune de activitate și de supraveghere a entităților în cauză în scopul definirii unei abordări unitare a potențialelor riscuri și impactului rezultat din activitățile acestora.

De asemenea, este imperios necesară o regândire a conceptului privind formarea și funcționarea fondurilor nestatale de pensii, nu doar în contextul practicilor avansate, dar mai cu seamă în materie de politici publice complementare oferirii cetățenilor alternative adiționale, cu titlu de investiții, pentru acumularea unor surse suplimentare de venituri după pensionare.

– **Ce planuri are CNPF pe termen scurt și mediu, în special pentru anul 2018?**

– În primul rând, vom finaliza și vom implementa actele normative inițiate în perioada precedentă, în

speță ghidurile și regulamentele departamentale în materie de reglementare și supraveghere a piețelor financiare nebancaare, normele de rigoare fiind racordate la cerințele prudențiale recunoscute de practicile avansate.

O provocare majoră pentru CNPF, dar și pentru actorii de pe piață, este legată de resetarea domeniului asigurărilor – de la elaborarea și implementarea unei legislații rescrise la liberalizarea tarifară și conformarea la capitalizarea redimensionată. În abordarea cuprinzătoare a domeniului în cauză – unul de maximă prioritate și preocupare pentru CNPF – imperativul îl constituie asigurarea stabilității financiare a pieței, precum și implementarea unui complex de acțiuni și instrumente de intervenție, inclusiv la un stadiu incipient, în cazul companiilor aflate (sau pe cale) în incapacitate financiară, respectiv, generatoare de riscuri pentru beneficiarii (locali și străini) de servicii (pe de-o parte) și alinierea per ansamblu la standardele eurocomunitare (pe de altă parte). Astfel, ca și în sistemul bancar, ne propunem să implementăm reguli de gestiune a crizelor, inclusiv prin instrumente adecvate și rapide în cazul deteriorării poziției financiare a asigurătorului vizat. Măsurile și pârghiile de rigoare au ca scop protejarea creditorilor și beneficiarilor de asigurări, minimizarea efectelor nefaste de proporții asupra stabilității financiare a pieței de asigurări, menținerea disciplinei pe piață și creșterea încrederii.

În concluzie, doresc să consemnez că obiectivul major al Autorității de Supraveghere Financiară – unul de durată („bătaie”) medie și lungă – îl constituie atingerea unei zone de echilibru între reglementări, administrarea riscurilor și cerințele de capital (pe de-o parte) și calitatea serviciilor financiare (pe de altă parte).

Cristina PENDEA

Decizii ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

La 11 ianuarie 2018 a avut loc ședința Consiliului de Administrație (CA) al CNPF.

CA a aprobat modificările și completările Instrucțiunii cu privire la raportările persoanelor licențiate și autorizate pe piața de capital, aprobată prin Hotărârea CNPF din 3 iulie 2015.

De asemenea, CA a aprobat actul de reevaluare a părții sociale deținute de Compania Fiduciară „COLABORARE” SA în proces de lichidare.

În cadrul ședinței a fost avizată efectuarea investițiilor în valori mobiliare corporative de către AEI „CAȘUNCA” prin procurarea de acțiuni ordinare de clasa I, emise de SA „Corporația de Finanțare Rurală”, deținute de AEI „Sipoteanca” și de AEI „Comorile Plaiului”.

CA a acceptat înregistrarea în Registrul de stat al valorilor mobiliare a reducerii capitalului social al Societăților pe acțiuni:

– ÎM „BEERMASTER” cu 716165 lei prin anularea a 795735 acțiuni de tezaur, capitalul social al societății după reducere constituind 390825 lei, divizat în 43425 acțiuni ordinare nominative cu VN de 9 lei.

– „RESTAURATORUL” cu 737325 lei prin anularea a 81925 acțiuni de tezaur, cu un capital social după reducere de 81927 lei, divizat în 9103 acțiuni ordinare nominative cu VN de 9 lei.

Luând în calcul cererea depusă, CA a autorizat reorganizarea SA „KIAT” prin transformare în societate cu răspundere limitată.

Aprobând proiectul Hotărârii CNPF referitor la aprobarea Instrucțiunii privind modul de înregistrare a obligațiilor emise de autoritățile publice locale, CA a decis să-l

expedieze spre avizare autorităților și instituțiilor interesate, precum și spre consultări publice, în condițiile prevederilor legislației în vigoare.

Având în vedere cererile depuse de Companiile de Asigurări „ALLIANCE INSURANCE GROUP” SA, „ASTERRA GRUP” SA, „DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP” SA, Societatea pe Acțiuni „MOLDASIG” și Întreprinderea Mixtă CIA „TRANSELIT” SA, CA a acceptat reperfectarea licențelor eliberate acestor entități pe termen nelimitat, pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexelor la licențe cu includerea și excluderea, după caz, a adreselor de desfășurare a activității licențiate.

La 15 ianuarie 2018 a avut loc ședința ordinară a Consiliului de administrație al CNPF.

În urma examinării cererilor depuse, CA a aprobat reperfectarea licențelor Brokerilor de Asigurare „OPTIM GARANT” SRL și „PROCOMPASGRUP” SRL, eliberate pe termen nelimitat pentru dreptul de a desfășura activitate de intermediere în asigurări a brokerului a) prin includerea adreselor noi de desfășurare a activității licențiate și, respectiv, b) prin modificarea adresei juridice și adresei de desfășurare a activității licențiate.

Dat fiindcă Brokerul de Asigurare-Reasigurare „REGAL-ASIG” SRL s-a conformat prescrierii CNPF, CA prin decizia aprobată a anulat suspendarea operațiunilor bancare la conturile curente și de depozit ale brokerului în cauză, notificând despre aceasta Serviciul Fiscal de Stat și băncile comerciale.

Rubrică pregătită de Boris Erusevschi

Impozitul pe lux. Statul cere prea mult?

Impozitul pe lux. Astfel a fost apreciat impozitul pe avere, titlu nou apărut în legislația fiscală în iulie 2016, dar pus în aplicare de la 1 ianuarie același an. Și asta pentru că impozitul pe avere este achitat de un cerc foarte îngust de persoane cu proprietăți pe care marea majoritate le consideră „de lux”.

Potrivit noilor norme de drept, impozitul pe avere este achitat doar de către persoanele fizice, care sunt proprietari (conform datelor din registrul bunurilor imobile) a unor bunuri imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), precum și cotele-părți, a căror totalitate este estimată la valoarea de 1,5 milioane lei și mai mult, iar suprafața totală constituie 120 metri pătrați și mai mult.

Baza impozabilă a bunurilor imobiliare constituie valoarea estimată a acestor bunuri, apreciată de către organele cadastrale teritoriale. Cota impozitului reprezintă 0,8% din baza impozabilă. Statul se așteaptă să adune milioane din acest impozit.

Însă anul 2017 l-am terminat așa cum am încheiat anul 2016. Până la finele anului 2016, doar 1 938 de persoane au plătit noua taxă, în bugetul de stat fiind virate circa 35 de milioane de lei, anunțase Serviciul Fiscal de Stat. Fiecare al treilea contribuabil din Moldova care deține imobile de lux nu a achitat impozitul pe avere în termenul stabilit, până la 25 decembrie. În fine, însă, au fost colectate la buget 50 milioane de lei.

Până la 25 decembrie 2017 un număr de 1552 de persoane au achitat impozitul pe avere pentru anul 2017. Veniturile din impozitul pe avere a depășit 28,6 milioane de lei, ceea ce reprezintă 65,8 la sută din suma totală calculată pentru anul 2017.

„O metamorfoză”, la prima vedere stranie, s-a produs în numărul persoanelor care urma să achite impozitul pe avere. Dacă la 1 noiembrie 2016 erau identificate 2893 de persoane care dețin case cu o suprafață mai mare de 120 de metri pătrați și cu o valoare cadastrală de peste un milion și jumătate de lei, apoi peste un numărul lor s-a redus la 2287. Datele oficiale arată că cea mai mare taxă, în sumă de 106 000 de lei, a fost achitată

pentru 2016 de o persoană fizică din Chișinău.

O parte din proprietarii care erau obligați să achite impozitul pe avere au găsit, cel mai probabil, modalitatea de a „ocoli” legea.

Subiect al impozitării pe avere puteau fi proprietarii de case care întruneau ambele condiții: 1. Case de locuit sau apartament cu suprafața totală de 120 metri pătrați, al cărei valoare cadastrală este de 1,5 milioane lei. În cazul în care cineva avea proprietăți imobile cu o suprafață mai mică de 120 metri pătrați, dar cu o valoare cadastrală fie și peste 2 milioane de lei, nu întrunea condiția cumulativă în partea suprafeței bunului. Și invers, proprietarul unui apartament/casă cu suprafața totală de 120 metri pătrați și mai mult, dar cu o valoare cadastrală mai mică de 1,5 milioane de lei, de asemenea nu întrunea condiția cumulativă în partea valorii cadastrale a bunului.

În anul 2018, a fost exclus pragul de 120 de metri pătrați care era cumulativ pentru 1,5 milioane de lei pentru bunurile imobile, deoarece prezența lui a permis unele eschivări de la plata taxei pe lux, au declarat reprezentanții Ministerului Finanțelor.

CE A RAPORTAT FISCUL PENTRU 2017?

Serviciul Fiscal de Stat anunță, la sfârșitul anului 2017, că în Republica Moldova sunt înregistrați 2287 de subiecți ai impunerii cu impozitul pe avere, care corespund criteriilor stabilite la situația din 1 noiembrie 2017. Dintre aceștia:

– 2075 sau 90,7 la sută din numărul total – în raza municipiului Chișinău;

– 67 sau 2,9 la sută – în zona de Nord a țării;

– 124 sau 5,5 la sută – în zona de Centru;

– 21 sau 0,9 la sută – în zona de Sud. Suma impozitului pe avere, care a fost estimată spre a fi încasată în bugetul de stat se cifrează la 43 milioane 521,4 mii de lei.

În cazul neachitării obligațiilor fiscale aferente impozitului pe avere în termenul prevăzut de legislație, subiecților le vor fi aplicate majorări de întârziere (penalitate, pentru fiecare zi de întârziere), pentru perioada care începe după scadența impozitului și care se încheie în ziua plății efective inclusiv, mai anunța fiscalul.

Întrebarea care apare atunci când vine vorba despre câți subiecți ai impunerii cu impozitul pe avere avem? Chiar dacă sistemul de evaluare a bunurilor imobile în scopul impozitării, creat în Republica Moldova, este considerat de reprezentanții Băncii Mondiale și de specialiști cu renume în plan internațional din domeniu ca unul din cele mai progresiste sisteme de evaluare din Europa, iar evaluarea bunurilor imobile pentru impozitare se face în baza valorii de piață, avem în capitală complexe locative în care locuințele se vând la preț de 100 mii de euro și mai mult. E clar că 100 de mii de euro la cursul actual e circa 2 milioane de lei. Nu mai vorbim de casele de locuit, mai ales din zonele așa-numite de lux.

Un imobil ce se află în sectorul Botanica cu două dormitoare, bucătărie, living, bloc sanitar, balcon, se vinde la preț de 104 mii de euro, anunță Bursa Imobiliară LARA. Avem zeci de exemple de acest fel.

Mai mult, reevaluarea bunurilor imobile nu a fost finalizată în localitățile rurale și aplicabilitatea impozitului pe avere generează riscuri pentru proprietarii de locuințe.

Pentru a evita impozitarea cu zeci de mii de lei, unii divizează imobilul în părți separate cu crearea mai multor bunuri cadastrale separate și, respectiv, asta ar însemna divorțuri fictive.

IMPOZIT PE AUTOMOBILE DE LUX, DIN 2018

Posesorii mașinilor produse în ultimii doi ani, evaluate la 1,5 milioane de lei sau circa 72 mii de euro și mai mult vor plăti 0,8 la sută din valoarea automobilului. Valoarea automobilului va fi stabilită luând în calcul prețul vamal, după care acesta va fi contras cu valoarea de comercializare a mașinilor similare pe piața locală.

„Este o modificare care se face în contextul inovației care a fost introdusă în Republica Moldova deja de doi ani: instituirea unui impozit de lux, impozit pe bunurile de lux, impozit pe bunurile imobiliare. Și în anul curent se încearcă introducerea practicii impozitării deja a autoturismelor de lux. Sunt foarte multe state care au practici similare. Această practică mi se pare corectă și este binevenită”, declara anterior pentru un post de televiziune economistul Viorel Gîrbu.

Vlad BERCU

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații **Comisiei Naționale a Pieței Financiare**, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

Liberalizarea totală a tarifelor la primele de asigurare de pe piața asigurării de răspundere civilă auto a fost amânată de la 1 februarie curent până pe 1 iulie 2019

Acestea sunt prevederile modificărilor la Legea privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pierderile generate de unitățile de transport.

Proiectul de lege a fost adoptat de Parlament la finele anului trecut și publicat în Monitorul Oficial. Autorul acestei inițiative legislative, deputatul Corneliu Dudnic, a subliniat anterior că piața Moldovei nu este pregătită pentru liberalizarea definitivă a tarifelor în domeniul RCA. Potrivit lui, experiența țărilor din regiune arată că, după liberalizarea deplină a tarifelor la primele de asigurări pe piața RCA, cei mai mari jucători ai pieței au falimentat, deoarece acest lucru a dus la manipulări pe piață și concurență neloială.

În același timp, deputatul a propus anularea normei de liberalizare totală a tarifelor în Moldova din 1 februarie curent, deoarece acest lucru va duce la riscuri și mai mari. El a propus aplicarea în etape a liberalizării tarifelor, fără a indica termeni concreți pentru o liberalizare totală.

Guvernul a avizat pozitiv aceste modificări, subliniind că le consideră bune, pentru a nu pune în pericol piața RCA și pentru a proteja drepturile consumatorilor. Mai mult, unii deputați au propus în cadrul celei de-a doua lecturi să fie totuși stabilită o dată clară pentru liberalizarea definitivă a pieței RCA, pentru ca prin anularea acestei date să nu fie dat un semnal greșit partenerilor externi de dezvoltare că Moldova renunță la liberalizarea acestei piețe.

Banca românească Transilvania a devenit acționarul băncii moldovenești Victoribank, deținând împreună cu BERD peste 66% din acțiuni

Alături de acest anunț al băncii Transilvania, la Bursa de Valori a Moldovei, luni, 16 ianuarie a fost înregistrată tranzacția de cumpărare-vânzare a 39,2% din acțiunile Victoribank contra 766,5 mil. lei (45 mil. USD).

Astfel, s-a schimbat proprietarul pentru 9800473 de acțiuni Victoribank (prețul nominal de 10 lei per unitate), care au fost expuse spre vânzare contra 78,21 lei pentru o acțiune. Judecând după componența acționarilor și cotele deținute în Victoriabank, este vorba despre acțiunile care au aparținut unui acționar mare al băncii – compania Insidown, înregistrată în Cipru, beneficiarul căruia este cetățeanul rus, Serghei Lobanov. Amintim că, Banca Națională a Moldovei a emis un permis pentru banca românească Banca Transilvania pentru procurarea și deținerea, alături de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, a unui pachet de până la 100% din acțiunile Victoriabank. BERD și Banca Transilvania, fiind parteneri strategici, au anunțat despre intenția de a deține pachetul de acțiuni de control al Victoriabank, de a-și aduce contribuția în dezvoltarea sectorului bancar al Moldovei.

Banca Transilvania a anunțat despre intenția de a achiziționa peste 39 la sută din acțiunile Victoriabank. Anterior, BERD prin intermediul companiei VB Investment Holding, înregistrată în Olanda, care este în proprietatea și sub controlul BERD, a consolidat pachetul de 27,56 la sută din acțiunile Victoriabank cu scop de reabilitare a unei administrări corporative eficiente și atragere a unui investitor strategic puternic în Victoriabank. În același timp, BERD din 2001 este acționar la Banca Transilvania.

După operațiunea de cumpărare-vânzare a 39 la sută din acțiunile Victoriabank, Banca Transilvania și BERD dețin cumulativ pachetul de acțiuni de control în Victoriabank, în mărime de 66,76 la sută.

Potrivit legislației în vigoare, cele două entități vor face oferte pentru achiziționarea altor pachete de acțiuni ale băncii. În afară de două pachete (39,2% și 27,56%) acționari ai Victoriabank sunt: Victor Țurcan – 10,45%, Elena Artemenco – 4,94%, Galina Proidisvet – 4,04%, Valentina Țurcan – 2,47%, SRL Notabil (beneficiar – Valentin Țurcan) – 2,36%, Iurii Bondari – 1,01%, Natalia Rotari – 0,45%; Francesca Postolache – 0,34%.

InfoMarket

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:
Moldpres: 67770. Poșta Moldovei: PM21700
EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.
Nr. de înregistrare:
1003600114204, 27 octombrie 2003
FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:
Președinte: Nina DOSCA,
Elena VASILACHE, Mihai DORUC,
Zoia TULBURE, Victor MARTÎNENCO.
REDACTOR-ȘEF:
Ghenadie TUDOREANU
TEL.: /373 22/ 229-445
REDACTOR:
Liliana ALCAZĂ
SPECIALIST RELAȚII PUBLICE:
Boris ERUȘEVȘCHI

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale: ziarulcm@gmail.com
TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
FAX: /373 22/ 22-05-03
ADRESA REDACȚIEI:
Str. Vasile Alecsandri, 115
(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI000022249111050MDL
BC "Victoriabank", SA., fil. 11, Chișinău,
BIC VICBMD2X883

În ziar au fost utilizate știrile agenției «Moldpres» și «InfoMarket»
Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.
Orice articol publicat în «Capital Market» reflectă punctul de vedere al semnatarului, care nu neapărat coincide cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia "Edit Tipar Grup" SRL

Creșterea economică, sub potențial și dependentă de agricultură

Realocarea forței de muncă din agricultură în industrie, viteza redusă de implementare a reformelor și migrația sunt principalii factori care încetinesc creșterea economică a statelor PaE din care face parte și Republica Moldova. Productivitatea forței de muncă este în scădere ca urmare a îmbătrânirii populației.

Previțiunea Băncii Mondiale de creștere economică a Republicii Moldova, pentru anul 2017, de 3,5%, este arătată în raportul „Perspective economice globale” (ianuarie 2018) publicat de Banca Mondială și este sub cea a Ministerului Economiei, care mizează pe un avans de 3,5%. Pentru anul 2018, instituția financiară internațională estimează o creștere de 3,8%, în 2019 – 3,6%, iar în 2020 – 3,3%.

Banca Mondială constată vulnerabilitatea sectorului bancar al Republicii Moldova, dar și deteriorarea calității activelor. Totodată, declinul inflației a ajutat la susținerea consumului.

INVESTIȚIILE, CRUCIALE PENTRU REPUBLICA MOLDOVA

Ministerul Economiei susține că pentru anii 2018–2020 prognoza PIB-ului este de 3–4% anual. Creșterea se datorează îmbunătățirii contextului economico-financiar la nivel mondial, promovarea mai intensă a exporturilor pe piața UE, dezvoltarea și susținerea întreprinderilor din sectorul privat din partea statului, dezvoltarea sectorului real al economiei, inclusiv prin atragerea investițiilor străine directe în economia națională, promovarea unei politici fiscale prudente și implementarea reformelor menite să reducă cheltuielile publice ineficiente și asigurarea stabilității financiare prin menținerea ratei inflației la nivel admisibil și stabilității cursului de schimb.

Factorul important care va contribui la creșterea economiei naționale va fi majorarea investițiilor ca sursă principală de creștere economică, contribuind la: (i) crearea noilor locuri de muncă; (ii) creșterea competitivității produselor autohtone pe piața externă; (iii) majorarea ofertei interne, satisfacerea mai deplină a cererii solvabile, inclusiv prin substituirea importurilor; (iv) extinderea bazei productive și, respectiv, a celei de impozitare și crearea surselor suplimentare pentru bugetul public național. Însă, având în vedere situa-

ția economică curentă, se prevede că volumul investițiilor în active materiale pe termen lung se va majora cu o rată medie anuală de 4,8% în anii 2018–2020.

“Exporturile se vor majora în anii 2018–2020 cu 6,7% anual. Factorii care vor contribui la majorarea treptată a exporturilor în perioada de prognoză sunt: restabilirea cererii externe și ofertei interne la produsele agricole, creșterea calitativă a exporturilor, în special, datorită investițiilor efectuate în extinderea și reînnoirea bazei tehnologice, și, respectiv, integrarea produselor moldovenești în fluxurile internaționale. Importurile vor crește în perioada de prognoză cu aproximativ 6% anual. Creșterea volumului importurilor va fi condiționată de restabilirea cererii interne, în special, pentru materia primă de import din partea mediului de afaceri; majorarea fluxului de investiții, în special a mașinilor, aparatelor electrice, produselor minerale. Ponderea majoră în totalul importurilor va reveni, ca de obicei, resurselor energetice, datorită creșterii economice preconizate în sectoarele de bază ale economiei, dar mai ales a prețurilor la gazele naturale și petrol. De asemenea, la sporirea importurilor va contribui cererea crescândă a populației pentru bunurile importate, condiționată de creșterea veniturilor și transferurilor de peste hotare”, potrivit informației Ministerului Economiei.

Prin urmare, soldul negativ al balanței comerciale se va majora de la 2560 mil. dolari în anul 2018 până la 2855 mil. dolari în anul 2020.

CREȘTEREA BAZATĂ PE CONSUM, TOXICĂ PE TERMEN LUNG

Conform estimărilor, creșterea PIB în anii 2018–2020 va fi generată de: creșterea anuală în termeni reali a producției industriale cu 5,3% și a producției agricole cu 3,3%; în rezultatul reorientării politicii investiționale spre programe de performanță, modernizării întreprinderilor autohtone, infrastructurii și dezvoltării micului business.

Ca urmare a acestor tendințe, se estimează că produsul intern brut în anii 2018–2020 va evolua cu o rată medie de aproximativ 3,7% creștere reală anuală.

În perioada anilor 2018–2020 salariul mediu nominal în ansamblu pe economie se va majora cu 17,9% și va atinge 7250 lei în anul 2020, iar fondul de remunerare a muncii se va majora cu 18,3% și va atinge suma de

50,4 mlrd. lei sau 26,5% în raport cu PIB-ul. Creșterea salariului nominal mediu lunar și a fondului de remunerare a muncii va fi condiționată de înviorarea sectorului real, în special, din contul dezvoltării sectorului privat și trecerii unui număr considerabil de personal în sfera businessului mic și mijlociu.

Analizii economicii susțin că o creștere economică este bună când se bazează pe investiții, dar nu pe consum, cum se întâmplă în Republica Moldova. Avem pe de o parte o creștere economică bazată pe consum, iar pe de altă parte avem o creștere a importurilor care destabilizează balanța comercială și pe cea de cont curent, având drept consecință o monedă mai slabă, dobânzi în creștere și, peste toate, o inflație în urcare ce mușcă, până la urmă, din veniturile oamenilor.

O creștere bazată pe consum este toxică pe termen lung. Soluția sunt investițiile, care de altfel asigură avansul economic prin exporturi. Or, Republica Moldova crește pe importuri în condițiile în care investitorii ocolesc țara noastră. Iar surplusul de bani pe care oamenii îl au în buzunar va fi erodată de inflație, dobânzi mai mari. Totodată, autoritățile susțin că țin sub control deficitul bugetar și că acesta este mic, dar ținerea în frâu a deficitului și sugrumarea investițiilor este contra avansului economic, iar acest lucru duce inevitabil la stagnare. Datele statistice arată o creștere, în ianuarie-septembrie 2017, a volumului investițiilor în active imobilizate însumând aproximativ 11,1 mlrd. lei, cu o creștere de 2,4% (în prețuri comparabile) față de perioada similară a anului 2016. Însă volumul este cu mult sub necesarul Republicii Moldova pentru a asigura o creștere economică sănătoasă. Investițiile directe au înregistrat intrări nete în valoare de 136,5 mil. dolari, majorându-se de 1,5 ori comparativ cu 9 luni 2016, ca urmare a creșterii nete de pasive cu 146,3 mil. dolari, în timp ce activele nete s-au majorat cu 9,9 mil. dolari.

Cele mai multe investiții făcute anul trecut au fost din bugetul de stat. Restabilirea finanțării proiectelor investiționale ale statului au determinat intensificarea activității investiționale finanțate din surse bugetare, în timp ce investițiile realizate de către agenții economici și populație stagnează. Astfel, formarea brută de capital fix a înregistrat o creștere de 5,1%, comparativ cu ianuarie-septembrie 2016.

Victor URSU

Deputații Parlamentului Moldovei au revenit la muncă după vacanță

Deputații Parlamentului Moldovei au revenit la muncă după vacanță. Potrivit agenției INFOTAG, de luni a început activitatea direcțiilor Parlamentului, precum și a comisiilor permanente, care vor pregăti proiecte de legi pentru prima ședință plenară.

Conform legislației, sesiunea de primăvară-vară a Parlamentului începe în februarie și se încheie în iulie. Biroul Permanent al Parlamentului va stabili data convocării primei ședințe plenare.

În anul 2017, Parlamentul a adoptat 324 de acte legislative, dintre care 241 sunt legi, iar 83 sunt hotărâri de Parlament. În primă lectură au fost votate alte 245 de proiecte de legi.

Anul trecut, președintele Igor Dodon a refuzat să semneze 24 de legi, însă 16 dintre acestea au fost adoptate în mod repetat de către Parlament.

Deputații au adresat instituțiilor statului 103 întrebări, dintre care doar patru au rămas fără răspuns. Cele mai multe, 29 la număr, au fost în adresa Guvernului/Cancelariei de Stat, iar alte opt au fost direcționate prim-ministrului Pavel Filip.

Cele mai multe interpelări, 42 la număr, cu răspuns în plen sau în scris, au solicitat deputații Partidului Liberal Democrat, Partidul Comuniștilor a adresat 41 întrebări, Partidul Liberal – 12, Partidul Democrat și Partidul Socialiștilor câte 5 fiecare. Cele mai multe întrebări au adresat deputații Elena Bodnarenco (PCRM) și Iurie Țap (PLDM) – câte 29 de solicitări.

Pe parcursul anului 2017, deputații au examinat patru moțiuni simple asupra politicilor realizate de ministere. În pofida argumentelor deputaților PSRM, care sunt autorii moțiunilor, Parlamentul le-a respins pe toate.

La solicitarea deputaților, au fost organizate patru audieri parlamentare în cadrul ședințelor plenare ale Legislativului. Subiectele discutate au vizat măsurile întreprinse pentru protecția ecosistemului râului Nistru, modul de organizare a concursului de selectare a concesionarului lucrărilor de exploatare a petrolului și gazului natural, desfășurarea examenului de bacalaureat din anul 2017 și executarea Hotărârii Parlamentului privind alimentația copiilor în grădinițe și școli.

Tot în anul 2017, Parlamentului i-au fost prezentate 27 de rapoarte de activitate de către instituțiile de specialitate ale administrației publice și cele aflate sub control parlamentar. Șapte dintre acestea au fost examinate în plenum Parlamentului.

Guvernul a stabilit managementul datoriei de stat până în anul 2020

Programul “Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2018–2020)” a fost publicat vineri în “Monitorul Oficial”.

Potrivit agenției INFOTAG, programul a fost creat prin folosirea instrumentului analitic Medium Term Debt Management Strategy (MTDS AT), elaborat de Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional, și se axează pe descrierea strategiei de finanțare a soldului (deficitului) bugetului de stat și pe identificarea factorilor de cost și de risc aferenți.

“Actualitatea prezentului Program este determinată și de situația economică din țară, constrângerile determinate de piața financiară locală, de rating-ul de țară al Republicii Moldova care a fost revizuit de către Moody’s în 2017, astfel fiind atribuit B3 cu perspectivă stabilă precum și de scorul CPIA pentru Republica Moldova – performanță înaltă în ceea ce privește politicile și prevederile instituționale”, se menționează în document.

Potrivit acestuia, în perioada 2018–2020, se estimează că Guvernul va beneficia de intrări din împrumuturi de stat externe care vor fi direcționate în proporție de 22,9% pentru susținerea bugetului și de 77,1% pentru finanțarea proiectelor investiționale.

Principalele surse de finanțare externă vor fi: Banca Europeană de Investiții – 30,6%; Grupul Băncii Mondiale – 28,9%; Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 23,3%; Comisia Europeană – 5,6%; Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei – 5,6%; Fondul Monetar Internațional – 4,3%.

Activitatea pe piața internă va fi direcționată spre restructurarea sistemului de dealeri primari și continuarea emisiunilor obligațiunilor de stat cu maturitatea de 2 și 3 ani, iar în funcție de cererea pieței, se va analiza posibilitatea emisiunii obligațiunilor de stat cu maturitatea de cinci ani.

Totodată, în scopul dezvoltării, inclusiv și a pieței secundare a VMS, Ministerul Finanțelor va utiliza operațiuni de redeschidere (reopening) și răscumpărare anticipată (buyback) pentru obligațiunile de stat.

În scopul largirii bazei de investitori, creșterii accesibilității persoanelor fizice la cumpărarea VMS, ca instrumente de economisire, pe termen mediu se va analiza oportunitatea de emitere a unor instrumente specifice pentru populație.

Guvernul speră că soldul datoriei de stat în PIB se va menține la același nivel de aproximativ 40%. În anexele la program sunt indicate riscurile care pot afecta managementul datoriei de stat, impactul lor și măsurile de diminuare a consecințelor.

Tranzacții cu valori mobiliare ale emitenților din Republica Moldova (Perioada 9-12 ianuarie 2018)

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitentului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Ponderea VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
Piața reglementată									
10.01.18 13:01	MD14VCTB1004	BC "VICTORIABANK" S.A.	80,00	16	1280,00	Vinzare Cumparare	25000091	0,00	10,00
Total				16	1280,00				

Statistica tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate sau MTF pentru perioada 09.01.2018-12.01.2018

Tipul tranzacției: Vânzare-cumpărare

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrării de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	„BTA-12 DIN EDINEȚ” S.A., EDINEȚ	MD14BTAE1007	10	1	75	1275,00	0,06
2	„UNIVERSCOM” S.A., CHIȘINĂU	MD14SCOM1001	10	1	132	7031,64	0,03
	Total			2	207	8306,64	

Tipul tranzacției: Moștenire

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrării de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	„VINĂRIA BARDAR” S.A., CHIȘINĂU	MD14BARD1000	35	2	127	4445,00	0,08
2	„DAAC HERMES” S.A., CHIȘINĂU	MD14MARS1000	1	2	560	560,00	0,00
	Total			4	687	5005,00	

Tipul tranzacției: Donație între persoanele care sunt soți, rude sau afini până la gradul II inclusiv

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrării de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	„TIPOGRAFIA-BRICENI” S.A., BRICENI	MD14TIPB1006	10	1	409	4090	5,00
2	„INTERPARES PRIM” S.A., CHIȘINĂU	MD14ASIP1008	1	1	55	55	0,00
3	BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” S.A., CHIȘINĂU	MD14AGIB1008	200	1	2	2193	0,00
4	CIA „ASITO” S.A., CHIȘINĂU	MD14OTIS1008	10	1	600	6000	0,00
5	„AUDIT-EXACT” S.A., CHIȘINĂU	MD14UDIT1007	1	1	4000	4000	20,00
6	„VINĂRIA BARDAR” S.A., CHIȘINĂU	MD14BARD1000	35	1	70	5250	0,04
7	„CONSTANTIN ȘI ELENA” S.A., CHIȘINĂU	MD14ONEL1005	10	1	47187	471870	37,37
	Total			7	52323	493457,76	

Tipul tranzacției: Retragerea obligatorie în condițiile art.30 din Legea privind piața de capital

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrării de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	„FLORENI” S.A., s. FLORENI	MD14FLON1004	10	200	9666	13049	0,33
	Total			200	9666	13049	

Poziții deschise pe piața reglementată și MTF la data de 17.01.2018

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
Piața reglementată				
MD14OTIS100	Compania Internațională de Asigurări "ASITO" SA	0,00	10,00	3866669,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	318,88	29900,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	179,37	59855,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	179,37	390245,00
MD14AING100	C.A. "ALLIANCE INSURANCE GROUP" S.A.	0,00	1,10	18764420,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	568,48	61200,00
MD14ASPA100	SA "ASPA"	0,00	37,65	97498,00
MD14MAGI100	SA "MAGISTRALA"	0,00	8,85	43689,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1600,00	64,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1650,00	122,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	6,00	1200,00	0,00
MD14BFCM100	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	0,00	175,00	11500,00
MD14ENER100	BC "ENERGBANK" SA	0,00	49,99	1,00
MD14MBIS100	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	1117,00	120,00	0,00
MD14MICB100	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	80,00	275,00
MD14MICB100	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	90,00	563,00
MD14MICB100	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	102,00	1797,00
MD14MICB100	BC "MOLDINDCONBANK" SA	500,00	50,00	0,00
MD14VCTB100	BC "VICTORIABANK" S.A.	0,00	80,00	259,00
MD14VCTB100	BC "VICTORIABANK" S.A.	0,00	100,00	40,00
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)				
MD14ALET100	SA "ALET"	0,00	0,01	106970,00
MD14FRAN100	SA Combinatul de panificație "FRANZELUTA"	0,00	18,00	549,00
MD14NELI1003	SA "FABRICA DE CONFECTII "IONEL"	0,00	5,00	2635,00
MD14TIRP100	SA IM "TIREX PETROL"	0,00	20,00	50,00

Stimați acționari S.A. «Elevatorul largara» !

Organul executiv, în baza deciziei Consiliului Societății, anunță despre convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor, cu prezența acționarilor, care va avea loc la 03 februarie 2018, la ora 10.30 la sediul Societății pe adresa: or. largara, str. 31 August 1989, nr. 3. Înregistrarea participanților între orele 09.30 – 10.20.

ORDINEA DE ZI:

1. Cu privire la încheierea unor tranzacții.
2. Cu privire la acordarea împrumuturilor.

Lista acționarilor, care au dreptul să participe la adunarea generală, este întocmită la data de 16 ianuarie 2018.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele referitoare la ordinea de zi a adunării generale a acționarilor, începând cu 23 ianuarie în zilele lucrătoare între orele 10.00-12.00 la sediul Societății la dna A. Topal, tel. 0-263-92200.

Acționarii pot participa la adunarea extraordinară a acționarilor la prezentarea documentului ce certifică identitatea, iar reprezentanții acționarilor – și al procurii legalizate în conformitate cu legislația în vigoare.

Уважаемые акционеры A.O. «Elevator Kelley Grains»!

На основании решения Совета Общества, извещаем о созыве внеочередного общего собрания акционеров в очной форме, которое состоится 02 февраля 2018 года по адресу г. Кэушень, шос. Тигина, 13. Начало собрания в 11-00 ч. Регистрация участников с 10-00 ч. до 10-50 ч.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. О заключении сделок.
2. Об уполномочивании лиц на подписание сделок.

Список акционеров, имеющих право на участие в собрании, составлен по состоянию на 16 января 2018 г.

С материалами повестки дня общего собрания акционеры могут ознакомиться, начиная с 23 января 2018 г., в рабочие дни с 9.00-12.00 по адресу Общества.

Акционеры могут участвовать в собрании при предъявлении документа, удостоверяющего личность, а их представители – по доверенности, заверенной в порядке, установленном законодательством.

Ministerul Finanțelor a plasat obligațiuni cu termenul de doi ani în sumă de 19,5 mil. lei cu o rată flotantă de 6,4%

La licitația de miercuri, 10 ianuarie, Ministerul Finanțelor a plasat obligațiuni de stat cu termenul de circulație de doi ani cu o rată flotantă de 6,4%. Achitarea acestor hârtii de valoare va avea loc la 12 ianuarie 2020.

Surse din cadrul Băncii Naționale a Moldovei au comunicat reporterului agenției INFOTAG că emitențul obligațiunilor de stat a făcut o ofertă în sumă de 15 mil. lei. Cererea din partea băncilor comerciale a constituit 28 362 032 lei. În urma licitației, Ministerul Finanțelor a plasat obligațiuni de stat în sumă de 19,5 mil. lei în condiții destul de atractive. La licitație au participat dealerii a nouă bănci comerciale.

Solicitați de INFOTAG, participanții profesioniști ai pieței de capital susțin că piața are așteptări mari referitor la scăderea ratei inflației, dacă cumpără obligațiuni pe termen de doi ani cu o dobândă mai mică decât nivelul inflației în anul 2017, care a constituit 7,3%.

"Acest lucru înseamnă că, peste șase-opt luni, indicii prețurilor de consum din țară va scădea în ritm accelerat, încât dobânda de 6% va fi considerată "atractivă", chiar dacă este mai mică decât dobânda la creditele cu care băncile creditează sectorul real al economiei", a spus interlocutorul agenției.

Drept argument el a adus rentabilitatea valorilor mobiliare de stat (VMS), care sunt, de asemenea, emise de Ministerul Finanțelor și sunt plasate săptămânal pe piață, împrumutând resursele necesare pentru a acoperi decalajul în balanța de plăți.

"La ultima licitație de marți, 9 ianuarie, rata medie ponderată la VMS cu scadența de 90,180 și 360 de zile a fost de 4,95-5,86%. Se pare că în acest an rentabilitatea VMS va scădea și mai mult. Indicii reducerii însă va depinde direct de nivelul inflației, care, potrivit previziunilor BNM, se va încadra în ținta de 5% plus-minus 1,5%", a spus unul dintre participanții pieței.

INFOTAG

Până la 1 ianuarie 2018, BEM, Banca Socială și Unibank au returnat în total 1 mlrd. 079,98 mil. lei din creditele de urgență acordate de BNM în sumă de 14,1 mlrd. lei

Potrivit Ministerului Finanțelor, până la începutul lunii ianuarie curent, Banca de Economii a returnat statului 334,04 milioane lei, Banca Socială – 443,84 milioane lei, iar Unibank – 302,1 milioane lei.

În același timp, până la 1 ianuarie curent, cele trei bănci care au suferit în urma sustragerii din sistemul bancar a peste un miliard de dolari, au reușit să recupereze 1 mlrd. 002,59 mil. lei în rezultatul perceperii datorilor de la clienții lor, vânzării activelor proprii și a celor puse în gaj. Suma generală a acestor recuperări a fost de 451,92 mil. lei la Banca de Economii, Banca Socială – 416,77 mil. lei, Unibank – 133,9 mil. lei.

În același timp, majoritatea fondurilor au fost primite de bănci datorită rambursării de către clienții lor a creditelor acordate anterior – 577,03 milioane lei. Astfel, Banca de Economii a obținut la acest capitol, până la începutul lunii ianuarie 2018, 222,91 milioane lei, Banca Socială – 242,12 milioane lei, iar Unibank – 112 milioane lei. Veniturile din vânzarea activelor proprii ale băncilor au fost de 165,61 mil. lei, inclusiv Banca de Economii a acumulat 113,07 milioane lei, Banca Socială – 41,29 milioane lei și Unibank – 11,25 milioane lei.

Din vânzarea activelor ajunse în proprietatea a trei bănci, la începutul lunii ianuarie 2017 au fost acumulate 88,94 mil. lei, inclusiv Banca de Economii a primit 81,48 mil. lei, Banca Socială – 4,66 mil. lei și Unibank – 2,8 milioane de lei. În același timp, alte încasări (titluri de execuție, proceduri de faliment etc.) au însumat 171,01 milioane lei, inclusiv Banca de Economii – 34,46 milioane lei, Banca Socială – 128,7 milioane lei și Unibank – 7,85 milioane de lei.

În decembrie 2017, Banca Națională a Moldovei a efectuat pe banca valutară fără numerar operațiuni spot pentru achiziționarea a 10 mil USD

În același timp, BNM nu a efectuat în ultima lună a anului trecut operațiuni spot pentru vânzarea valutei, precum și operațiuni swap și forward.

De menționat că în luna noiembrie 2017, BNM a efectuat pe piața valutară fără numerar operațiuni spot pentru achiziționarea a 20 mil USD, dar nu a efectuat operațiuni spot de vânzare a valutei, precum și operațiuni swap sau forward. Totodată, în decembrie 2016, BNM a efectuat pe piața valutară fără numerar operațiuni spot pentru procurarea a 0,59 mil USD. În particular, de la băncile care sunt în proces de lichidare, au fost achiziționate 540 mii USD și euro în sumă de circa 52,75 mii USD în echivalent. În același timp, BNM nu a asigurat în decembrie 2016 operațiuni spot pentru vânzarea valutei, precum și operațiuni de tip swap și forward. În calitate de intervenții valutare, BNM folosește operațiunile directe (operațiuni SPOT pentru procurarea sau vânzarea valutei străine contra MDL), care influențează masa monetară, precum și operațiunile de reglementare (SWAP), care sunt instrumente reversive și nu influențează masa monetară în perspectivă pe termen lung.

InfoMarket

Stimați acționari «PRUT» SA!

Organul executiv, în baza deciziei Consiliului Societății, anunță despre convocarea adunării extraordinare a acționarilor, cu prezența acționarilor, care va avea loc la 03 februarie 2018, la ora 12.30 la sediul Societății pe adresa: r. Cantemir, s. Cania. Înregistrarea participanților între orele 11.30 – 12.20.

ORDINEA DE ZI:

1. Cu privire la încheierea unor tranzacții.
2. Cu privire la acordarea împuternicirilor.

Lista acționarilor, care au dreptul să participe la adunarea generală, este întocmită la data de 16 ianuarie 2018.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele referitoare la ordinea de zi a adunării generale a acționarilor, începând cu 23 ianuarie 2018 în zilele lucrătoare între orele 10.00-12.00 la sediul Societății. Acționarii pot participa la adunarea generală a acționarilor la prezentarea documentului ce certifică identitatea, iar reprezentanții acționarilor – și al procurii legalizate în conformitate cu legislația în vigoare.

Уважаемые акционеры SA «Floarea Soarelui»

На основании решения Совета Общества, извещаем о созыве внеочередного общего собрания акционеров в очной форме, которое состоится 02 февраля 2018 года по адресу SA «Floarea Soarelui» с началом регистрации в 10-00 часов. Начало собрания в 11-15 ч.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. О заключении сделок.
2. Об уполномочивании лиц на подписание сделок.

Список акционеров, имеющих право на участие в собрании, составлен по состоянию на 16 января 2018 г.

С материалами повестки дня общего собрания акционеры могут ознакомиться, начиная с 23 января 2018 г., в рабочие дни с 9.00-12.00 по адресу Общества.

Акционеры могут участвовать в собрании при предъявлении документа, удостоверяющего личность, а их представители – по доверенности, заверенной в порядке, установленном законодательством.

Акционерное Общество «СКОП» г. Чадыр-Лунга

Извещает Вас, что 19 февраля 2018 года состоится Внеочередное собрание акционеров, согласно решению Совета общества АО «СКОП» от 10 января 2018 года, по адресу: г. Чадыр-Лунга, Ул. Ленина, 156. Начало регистрации: 10-00 часов. Начало собрания: 11-00 часов.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Предоставление в залог ВС "Moldova-Agroindbank" S.A. недвижимого имущества принадлежащего АО «СКОП» на праве собственности находящегося по адресу г. Чадыр-Лунга, ул. Ленина 156, в качестве обеспечения кредитов SRL "AXERVAT".

Список акционеров с правом участия в собрании составлен независимым регистром по состоянию на 19 января 2018 года.

Акционеры могут ознакомиться с материалами повестки дня Внеочередного собрания акционеров с 20 января 2018 г. в рабочие дни с 9-00 до 15-00 в бухгалтерии: г. Чадыр-Лунга АО «СКОП», ул. Ленина, 156.

Для участия в собрании при себе иметь документ, удостоверяющий личность, а при невозможности личного участия в собрании направить своего представителя с доверенностью, заверенной согласно действующему законодательству.

СОВЕТ АО «СКОП»

Телефон для справки: 2-34-20

„Hidroinpeș” S.A.

DECIZIA ședinței Extraordinare a Consiliului Societății „Hidroinpeș” S.A. ce a avut loc cu prezența membrilor la 09.01.2018, cvorum 100%, pe adresa: mun. Chișinău, Calea Leșilor, 10.

AU FOST APROBATE PRIN VOT UNANIM URMĂTOARELE CHESTIUNI:

1. Pe marginea chestiunii 1 din ordinea de zi:
  - 1.1 Se aprobă darea de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni și calificarea emisiunii ca efectuată.
2. Pe marginea chestiunii 2 din ordinea de zi:
  - 2.1 Se aprobă lista subscriitorilor la emisiunea suplimentară de acțiuni.
3. Pe marginea chestiunii 3 din ordinea de zi:
  - 3.1 Se aprobă modificările la Statutul Societății.
4. Pe marginea chestiunii 4 din ordinea de zi:
  - 4.1 Directorul Hidroinpeș S.A. dl Caldare Anatol este împuternicit cu dreptul de a semna și a primi toate actele necesare pentru înregistrarea emisiunii suplimentară la CNPF și Camera Înregistrării se Stat.

„Pielart” S.A.

DECIZIILE Ședinței Extraordinare a Consiliului Societății „Pielart” S.A. ce a avut loc cu prezența membrilor la 09.01.2018, cvorum 100%, pe adresa: mun. Chișinău, Calea Leșilor, 10.

AU FOST APROBATE PRIN VOT UNANIM URMĂTOARELE CHESTIUNI:

1. Pe marginea chestiunii 1 din ordinea de zi:
  - 1.1 Se aprobă darea de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni, plătite conform deciziei adunării generale extraordinare a acționarilor din 14 noiembrie 2017, și calificarea emisiunii ca efectuată.
2. Pe marginea chestiunii 2 din ordinea de zi:
  - 2.1 Se aprobă lista subscriitorilor la emisiunea suplimentară de acțiuni.
3. Pe marginea chestiunii 3 din ordinea de zi:
  - 3.1 Se aprobă modificările la Statutul Societății.
4. Pe marginea chestiunii 4 din ordinea de zi:
  - 4.1 Directorul Pielart S.A. dl Iu. Moroșan este împuternicit cu dreptul de a semna și a primi toate actele necesare pentru înregistrarea emisiunii suplimentară la CNPF și Camera Înregistrării se Stat.

„Banca de Economii” S.A. în proces de lichidare

va organiza pe data de 08 februarie 2018, ora 11:00, la adresa: mun. Chișinău, str. Columna 115, sala de ședințe, licitația „cu stigare”, privind comercializarea cotei părți deținută de Bancă în capitalul social al companiei de procrsare a plăților cu carduri "Moldmediacard", SRL, în mărime de 13,06% din capitalul social, prețul inițial de expunere a cotei constituie 2,556,447.00 lei.

PENTRU A PARTICIPA LA LICITAȚIE PARTICIPANȚII SUNT OBLIGAȚI:

1. Să achite la contul Bancii de Economii S.A. în proces de lichidare (c/f 1003600002549), MD24NB00000000035260601, BIC NBMDMD2X, separat: acontul în mărime de 10% din valoarea de expunere a lotului pentru care se va solicita participarea la licitație și separat-50 lei taxa de participare (se indică denumirea lotului licitat și data petrecerii licitației);
2. Să prezinte cu o zi înainte de licitație, la adresa mun. Chișinău, str. Columna 115, anticamera:

– cererea de participare la licitație (care se întocmește la bancă conform modelului);

– documentul de plată care confirmă depunerea acontului/aconturilor și taxei de participare la licitație, la conturile sus-indicate;

– copiile actelor care certifică identitatea (buletinul de identitate; certificatul de înregistrare și extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice; actul de identitate al reprezentantului);

– documentele care confirmă împuternicirile reprezentantului de a participa la licitație din numele și pe contul persoanei fizice/juridice, de a licita pentru lotul expus la licitație, de a semna procesele-verbale ale licitației, contractele de vânzare-cumpărare, actele de predare-primire, și anume: procura autentificată notarial; hotărârea organului de decizie a persoanei juridice, autentificată notarial, privind participarea companiei la licitația respectivă, cu indicarea persoanei ce o va reprezenta, datele de identificare și împuternicirile acesteia.

3. Informații suplimentare, despre comercializare pot fi obținute la tel.: 022-218-026; 022-218-027 sau pe site-ul Băncii www.bem.md;

Уважаемые акционеры Combinatul de cereale «Aur Alb» S.A.!

На основании решения Совета Общества, извещаем акционеров о созыве внеочередного общего собрания акционеров в очной форме, которое состоится 02 февраля 2018 года по адресу г. Чадыр-Лунга, ул. Бужакская, 24А, столовая предприятия. Начало собрания в 11-00 ч. Регистрация участников с 10-00 ч. до 10-50 ч.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. О заключении сделок.
2. О предоставлении полномочий на заключение сделок.

Список акционеров, имеющих право на участие в собрании, составлен по состоянию на 16 января 2018 г.

С материалами повестки дня общего собрания акционеры могут ознакомиться, начиная с 23 января 2018 г., в рабочие дни с 9.00-12.00 в юридическом отделе Общества.

Акционеры могут участвовать в собрании при предъявлении документа, удостоверяющего личность, а их представители – по доверенности, заверенной в порядке, установленном законодательством.

Compania Internațională de Asigurări „ASITO” S.A.

aduce la cunoștință că la 09.01.2018 pe adresa mun. Chișinău, str. Grenoble, 110, hotelul „Vila Verde”, a avut loc Adunarea Generală anuală repetată a acționarilor CIA „ASITO” SA cvorum 32,83%.

AU FOST APROBATE URMĂTOARELE DECIZII PE CHESTIUNILE DIN ORDINEA DE ZI:

1. A aproba darea de seamă financiară anuală pentru anul 2016 a CIA „ASITO” SA.
2. A aproba darea de seamă a Comisiei de Cenzori pentru anul 2016.
3. Se ia act de avizul organizației de audit referitor la raportul financiar al societății pentru anul 2016.
4. Se aprobă normativele de repartizare a profitului înregistrat de CIA „ASITO” SA în anul 2017. Se dispune ca profitul obținut de CIA „ASITO” SA în anul 2017 să fie investit în dezvoltarea societății – 100%.
5. Se aprobă încetarea înainte de termen a împuternicirilor membrilor Consiliului Societății în următoarea componență:
– Goncharuk Natalia
– Kovalchuk Olesia
– Melnyk Andriy
– Tabaliuk Yana
– Goncharenko Oleksii
6. A alege în componența Consiliului Societății următorii membri:
1. Șlopac Eugeniu
2. Popușoi Ivan
3. Ceban Mihail
4. Sirbu Cornelia
5. Chetraru Sergiu
7. A alege compania de audit SA „Audit Concret” care va exercita funcțiile Comisiei de Cenzori pe un termen de 2 ani cu stabilirea cuantumului retribuțiilor serviciilor acesteia.
8. Se confirmă în calitate de organizație de audit extern a CIA „Asito” SA, SRL „DD Consulting” și se stabilește cuantumul retribuției acesteia.
9. Autentificarea semnăturilor Președintelui Adunării și a Secretarului Adunării de pe procesul verbal al Adunării Generale anuale repetate a acționarilor CIA „ASITO” SA se va efectua de către Comisia de cenzori.

SA „MOLDPRESA” (în proces de lichidare)

Anunță convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor „Modpresa” S.A., cu prezența acționarilor, care va avea loc la data de „02” februarie 2018, orele 11-00, pe adresa: mun. Chișinău, str. N. Zelinski, 7, oficiu 511. Înregistrarea participanților la adunare – de la orele 10-20 până la 10-50.

ORDINEA DE ZI:

1. Examinarea dării de seamă financiară a Societății pentru anul 2017.
2. Cu privire la acoperirea pierderilor obținute în anul 2017.
3. Cu privire la rezilierea contractelor societății.
4. Aprobarea raportului lichidatorului societății.
5. Aprobarea bilanțului de lichidare.
6. Aprobarea planului de repartizare activelor societății.

Lista acționarilor, pentru participare la adunare, va fi întocmită conform situației din 15 ianuarie 2018.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele ordinii de zi, începând cu „23” ianuarie 2018 în zilele de lucru de la orele 10-00 până la 12-00, pe adresa: mun. Chișinău, str. N. Zelinski, 7, oficiu 502.

Pentru participare la adunare este necesar să prezentați documentul ce autentifică identitatea, iar în cazul transmiterii dreptului de vot, și procura autentificată conform legislației în vigoare a RM.

Lichidatorul societății

Stimate acționar a „Tehnovin” SA

Ramin-Lux SRL, (IDNO 1003600039275, or. Chisinau, str-la Studenților, 2/4), care până la anunțarea ofertei de preluare împreună cu persoanele concertate deține 1 005 184 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot „Tehnovin” SA., în continuare „Ofertant”, anunță oferta de preluare benevolă pe piața secundară a valorilor mobiliare, obiectul căreia îl constituie procurarea 133 900 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot, cu valoarea nominală de 10 lei fiecare, cod ISIN MD14NOV11009, emise de către „Tehnovin” SA, nr. 1003600067698 din 29.01.1993, adresa juridică: str-la Studenților 2/4, mun. Chișinău, Republica Moldova la preț de 10 (zece lei 00 bani) lei per acțiune, cu termen de acțiune a ofertei de preluare de 15 zile calendaristice din data anunțării ofertei prezente.

Oferta de preluare va fi deservită de către Societatea de Investiții CB „DAAC Invest” SA, nr. de înregistrare 1003600091448 din 13.11.2008, licența de Societate de Investiții de categoria „B”, nr. 000808 din 11.02.2015 pe termen nelimitat.

Propunerile de vânzare se vor recepționa în perioada 17.01.2018 – 31.01.2018 (termenul de acțiune a ofertei de preluare), zilnic între orele 9:00–12:00 și 14:00-16:00 cu excepția zilelor de odihnă și zilelor de sărbătoare nelucrătoare, de către Societatea de Investiții CB „DAAC Invest” SA, la adresa de reședință: MD2069, Republica Moldova, mun. Chișinău str. Calea Leșilor, 10

Telefoanele de contact: /37322/74 15 72; 50 83 51.

Citiți prospectul ofertei de preluare înainte de a vinde acțiunile.

Doritorii pot lua cunoștință cu conținutul prospectului ofertei de preluare la adresa: MD-2069, mun. Chișinău, str. Calea Leșilor, 10, în incinta Societății de Investiții CB „DAAC Invest” SA pe parcursul termenului de acțiune a ofertei de preluare.

SUPLIMENTAR

Pentru vânzarea acțiunilor, persoanele fizice vor prezenta următoarele acte:

- Buletinul de identitate sau pașaportul de uz intern, emis de fosta URSS, modelul anului 1974 (cu condiția existenței în aceste pașapoarte a următoarelor mențiuni, confirmate prin semnătura și ștampila organului abilitat: pentru pensionari – mențiunea despre cetățenia Republicii Moldova și numărul de identificare de stat al persoanei fizice (IDNP); pentru persoanele care au renunțat la acte din considerente religioase – cetățenia Republicii Moldova și mențiunea „Valabil pe termen nelimitat”);
- Copia actului de identitate;
- Extrasul din registrul acționarilor. Datele extrasului din registrul acționarilor trebuie să corespundă datelor din actul de identitate.

În cazul în care vânzarea acțiunilor se va face prin reprezentant, se va prezenta procura de reprezentare, perfectată (autentificată) notarial în conformitate cu legislația în vigoare.

Obținerea extrasului din registru, precum și actualizarea datelor în registru poate fi realizată la Societatea de Registru „Registru” S.A., str. Bănulescu Bodoni, 14, mun. Chișinău, Republica Moldova.

Tel. 022 27 11 77

CIE „Moldexpo” S.A.

Anunț cu privire la desfășurarea concursului de selectare a companiei pentru Pază.

Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” S.A. anunță desfășurarea concursului de selectare a companiei pentru Pază.

Data limită pentru depunerea ofertelor – 29.01.2018, ora 11:00. Locul de depunere a ofertelor – orașul Chișinău, str. Ghiocșilor nr. 1, CIE „Moldexpo” S.A., Casa specialiștilor, bir. nr. 5.

Participanții la concurs vor fi obligați să depună ofertele conform condițiilor aprobate de către CIE „Moldexpo” S.A., care pot fi solicitate la telefon: +373-22810448, sau e-mail: land@moldexpo.md; persoana de contact: Mircea Doltu.

Deschiderea ofertelor va avea loc în prezența reprezentanților ofertanților, în data de 29.01.2018, ora 11:30, la sediul CIE „Moldexpo” S.A., pavilionul central, etajul 2, sala de conferințe.

МВЦ „Moldexpo” A.O.

Объявление о проведении конкурса по выбору компании для Охраны

Международный выставочный центр „Moldexpo” A.O. объявляет конкурс по выбору компании для Охраны.

Заявки подаются до 29.01.2018 г., 11:00 часов, по адресу: мун. Кишинэу, ул. Гиочейлор №1, МВЦ „Moldexpo” A.O., Дом специалистов, кабинет №5.

Участники конкурса обязаны подать предложения согласно утвержденным МВЦ „Moldexpo” A.O. условиям. Документы можно запросить по телефону: +373-22810448 или по e-mail: land@moldexpo.md; контактное лицо: Мирча Долту.

Открытие заявок состоится в присутствии участников, 29.01.2018 г., в 11:30 часов, на МВЦ „Moldexpo” S.A., центральный павильон, 2 этаж, конференц-зал.

CIE „Moldexpo” S.A.

Anunț cu privire la desfășurarea concursului de selectare a companiei pentru achiziționarea combustibilului.

Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” S.A. anunță desfășurarea concursului de selectare a companiei pentru achiziționarea combustibilului auto.

Data limită pentru depunerea ofertelor – 25.01.2018, ora 09:00. Locul de depunere a ofertelor – orașul Chișinău, str. Ghiocșilor nr. 1, CIE „Moldexpo” S.A., Pavilionul Central, etj. 2, Anticamera.

Participanții la concurs vor fi obligați să depună ofertele conform condițiilor aprobate de către C.I. E. „Moldexpo” S.A., care pot fi solicitate la telefon: +373-22810447, sau e-mail: drop@moldexpo.md; persoana de contact: Țapu Ion.

Deschiderea ofertelor va avea loc în prezența reprezentanților ofertanților, în data de 25.01.2018, ora 09:30, la sediul CIE „Moldexpo” S.A., pavilionul central, etajul 2, sala de conferințe.

„Piscicola Gura Bicului” S.A.

DECIZIA Ședinței Extraordinare a Consiliului Societății „Piscicola Gura Bicului” S.A. ce a avut loc cu prezența membrilor la 09.01.2018, cvorum 100%, pe adresa: mun. Chișinău, Calea Leșilor, 10.

AU FOST APROBATE PRIN VOT UNANIM URMĂTOARELE CHESTIUNI:

1. Pe marginea chestiunii 1 din ordinea de zi:
1.1 Se aprobă darea de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni și calificarea emisiunii ca efectuată.
2. Pe marginea chestiunii 2 din ordinea de zi:
2.1 Se aprobă lista subscriitorilor la emisiunea suplimentară de acțiuni.
3. Pe marginea chestiunii 3 din ordinea de zi:
3.1 Se aprobă modificările la Statutul Societății.
4. Pe marginea chestiunii 4 din ordinea de zi:
4.1 Directorul Piscicola Gura Bicului S.A. dl V. Chircu este împuternicită cu dreptul de a semna și a primi toate actele necesare pentru înregistrarea emisiunii suplimentară la CNPF și Camera Înregistrării se Stat.

„AGROVIN BULBOACA” S.A.

Aviz cu privire la hotărârile aprobate la data 19/12/2017 de adunarea generală anuală a acționarilor „AGROVIN BULBOACA” S.A.

La adunare au participat 4 persoane, care în total reprezintă 315131 acțiuni – constituie 53,203% din numărul total de acțiuni cu drept de vot. Toate hotărârile au fost aprobate cu 100% din voturile reprezentate la adunare.

LA ADUNARE AU FOST APROBATE HOTĂRÎRILE PRIVIND:

- Au fost aleși membrii comisiei de cenzori (Buzdugan Camelia, Florea Natalia, Bdrug Alexandru), membrii consiliului societății (Bătrîncea Andrei, Trofim Iurii, Nazar Olga, Natalia Trofim, Maria Antoci, Natalia Telembici).
- S-a acceptat informația din raportului financiar al societății pentru anul 2016.
- S-a aprobat darea de seamă privind activitatea consiliului societății pentru anul 2016 și toate deciziile doptate de consiliul societății privind încheierea de către societate a tranzacțiilor, actele juridice a consiliului societății au fost recunoscute ca fiind adoptate și săvârșite în interesul societății.
- S-a luat act de informația privind lipsa dării de seamă a comisiei de cenzori pentru anul 2016.
- S-a luat act de informația privind lipsa profitului pentru repartizare pentru anul 2016 din cauza acumulării pierderilor în valoare 43577 lei
- Au fost aprobate normativele de repartizare a profitului net pentru anul 2017: acoperirea pierderilor anilor precedenți -50%, dezvoltarea producerii – 50%.
- S-a confirmat hotărîrea consiliului societății din 28.05.2017 privind acceptarea încheierii contractului №25/17 de cesiune a creanțelor, încheiat la 20.07.2017, prin care cedentul „SUPERNOVA INTERNATIONAL” LTD urma să transmită cesionarului „CASTEL MIMI” S.R.L. datoria neachitată de S. A „Agrovin Bulboaca” în valoare de 688603,22 \$ (dolari SUA).
- S-a aprobat acordul adițional la contractul №25/17 din 20.07.2017 referitor la dobînda din 11.02.2016-20.07.2017.
- S-a aprobat actul de stingere a datoriei prin compensare №01 din 19.12.2017 între S. A „Agrovin Bulboaca” și „CASTEL MIMI” S.R.L. în valoare de 10.274.957,40 lei MDL.
- S-a hotărît expunerea la vânzare a activelor societății cu evaluarea în prealabil a prețului lor de piață.
- Au fost acordate împuterniciri: directorului societății – să vîndă activele societății evaluate la licitație., consiliului societății – să aprobe raportul de evaluare a prețului de piață a activelor societății expuse spre vânzare; membrilor comisiei de cenzori aleși la adunare – să efectueze controlul situațiilor financiare ale societății pentru anul 2016; controlul contractului №. 25/17 din 20.07.2017, să autentifice semnăturile președintelui și secretarului pe proces-verbal al adunării acționarilor din 19.12.2017, și semnăturile persoanelor care au efectuat înregistrarea participanților la adunare pe lista participanților la adunarea din 19.12.2017, să semneze împreună cu membrii comisiei de numărare a voturilor proces-verbal privind rezultatul votului la adunarea generală a acționarilor din 19.12.2017.

SA "FABRICA ELEMENTE DE CONSTRUCȚII"

APROBAT

De către ofertantul

Vozian Vladimir

din 15.09.2017

(Vozian Vladimir)

ÎNREGISTRAT

de către Comisia Națională a Pieții Financiare

nr. de înregistrare _____

din _____

PROSPECTUL

OFERTEI DE PRELUARE BENEVOLE

SA "FABRICA ELEMENTE DE CONSTRUCȚII"

Prețul plătit per acțiune: 10.00 lei

Perioada Ofertei: 10.01.2018-08.02.2018

Ofertant: Vozian Vladimir

Intermediar: Societatea de Investiții "FINCOM"SA

Republica Moldova

Anul 2017

Aprobarea Prospectului ofertei de preluare nu reprezintă o analiză sau evaluare a CNPF cu privire la caracterul corect, complet și real al informațiilor incluse în prospect, responsabilitatea cu privire la informațiile incluse în prospect fiind exclusive a persoanelor responsabile care semnează prospectul ofertei de preluare și, după caz, a emitentului.

TIPUL OFERTEI DE PRELUARE: ofertă de preluare benevolă care va fi desfășurată din data 10.01.2018 până pe data 08.02.2018. Prezenta ofertă este adresată numai acționarilor SA "Fabrica Elemente de Construcții", în conformitate cu reglementările în vigoare. Oferta va fi derulată prin intermediul pieței reglementate (Bursa de Valori a Moldovei).

DATELE DE IDENTIFICARE ALE OFERTANTULUI:

1 Persoană fizică: Vozian Vladimir.

2 IDNP: 0971101545496.

3 Adresa: RM, or. Chișinău, bd. Decebal, 82/2, ap.23.

4 Telefon de contact: 069067555

DATELE DE IDENTIFICARE ALE EMITENTULUI ALE CĂROR VALORI MOBILIARE CE SE INTENȚIONEAZĂ A FI PROCURATE DE OFERTANT:

1 Denumirea deplină: SA "Fabrica Elemente de Construcții".

2 Adresa juridică: MD-2023, str. Uzinelor, 96, mun. Chișinău, Republica Moldova.

3 Numărul și data înregistrării de stat: MD 0038062 din 26.08.1994.

IDNO 1003600005469.

4 Administrator: Umanet Alexandru, IDNP 0981305424606.

5 Principalele genuri de activitate:

a) Fabricarea elementelor din beton, ipsos și ciment;

b) Transporturi rutiere de mărfuri;

c) Fabricarea construcțiilor din metal;

d) Fabricarea de structuri și tâmplării metalice pentru construcții;

e) Construcțiile de clădiri și (sau) construcții inginerești, instalații și rețele tehnico-edilitare, reconstrucțiile, consolidările, restaurările;

f) Prelucrarea deșeurilor și resturilor reciclabile din metale feroase;

g) Activitatea de proiectare pentru toate categoriile de construcții, urbanism, instalații și rețele tehnico-edilitare, reconstrucții, restaurări.

6 Capitalul social: 1688520 lei.

Caracteristica clasei Valorilor Mobiliare care constituie obiectul Ofertei de preluare:

a) Tipul valorilor mobiliare: Acțiuni ordinare nominative cu drept de vot;

b) Codul ISIN: MD14FEEC1008;

c) Valoarea nominală: 10 lei;

d) Drepturile acordate: Dreptul de vot la adunarea generală a acționarilor, de a primi dividend, precum și dreptul la o parte din bunurile societății în cazul lichidării acesteia;

e) Numărul de valori mobiliare de clasa dată emise de emitent: 168 852 unități – 100%.

PREȚUL OFERIT ȘI MODALITATEA DE DETERMINARE A ACESTUIA.

a) Prețul propus de procurare a valorilor mobiliare: 10.00 lei per acțiune.

Contravaloarea acțiunilor vândute va fi plătită în conformitate cu termenii Prospectului de Ofertă de către Intermediar după data decontării tranzacției.

În interesul acestui Prospect, tranzacția va avea loc nu mai târziu de 3 (trei) zile lucrătoare de la data închiderii Ofertei și va consta în înregistrarea în sistemul electronic administrat de BVM a unui set de ordine directe de vânzare a acțiunilor ale acționarilor vânzători.

Ofertantul nu va fi responsabil pentru comisionul de tranzacționare și taxele aferente plății prețului acțiunilor, impozitului reținut la sursa de plată și transferat la bugetul de stat de către Intermediar în conformitate cu reglementările legislației fiscale sau alte taxe și comisioane plătibile de acționarilor emitentului care decid să dea curs Ofertei de Preluare. Fiecare acționar va primi plata pentru acțiunile vândute fie în numerar în casieria Intermediarului, fie prin transfer bancar în contul indicat de acționar, costurile aferente transferului bancar urmând a fi suportate de către acționarilor care au acceptat Oferta.

b) Modul de determinare a prețului:

Prețul de Ofertă a fost stabilit de către Ofertant cu respectarea Legii 171 din 11.07.2012 privind piața de capital.

Conform art. 23 alin.(1) din Legea 171, prețul în cadrul unei Oferte de preluare este prețul egal cel puțin cu:

a) Prețul cel mai mare plătit de ofertant sau de persoanele cu care acesta acționează în mod concertat în decurs de 12 luni anterioare ofertei; sau

b) Prețul mediu ponderat de tranzacționare pe piața reglementată aferent ultimelor 6 luni anterioare ofertei, în cazul în care prevederile lit.a) nu pot fi aplicate.

Prețul cel mai mare plătit de ofertant sau de persoanele cu care acesta acționează în mod concertat în decurs de 12 luni anterioare ofertei a fost de 10,00 lei per acțiune. Prețul de ofertă va fi de **10.00 lei** per acțiune.

NUMĂRUL ȘI COTA VALORILOR MOBILIARE CARE CONSTITUIE OBIECTUL OFERTEI DE PRELUARE:

a) numărul și cota de valori mobiliare care se intenționează să fie procurate în cadrul Ofertei de preluare de către Vozian Vladimir: **13 469 unități; cota 7,97%.**

NUMĂRUL ȘI COTA VALORILOR MOBILIARE CARE LE DEȚIN OFERTANTUL ȘI PERSOANELE CE ACȚIONEAZĂ ÎN MOD CONCERTAT CU ACESTA:

a) numărul și cota valorilor mobiliare de clasa respectivă deținute de Ofertant împreună cu persoanele concertate: **155 383 Unități, cota 92.03%.**

Vozian Vladimir – ofertant IDNO 0971101545496 155 383 unități, cota 92.03%.

CONDIȚIILE PE CARE LE VOR ÎNTRUNI CONTRAOFERTELE DEȚINĂTORILOR DE ACȚIUNI, LOCURILE DE SUBSCRIERE ȘI PROGRAMUL DE LUCRU CU PUBLICUL:

Pe parcursul valabilității ofertei de preluare, acționarii doritori de a vinde acțiunile ce le aparțin, depun cereri în scris intermediarului (*Societatea de Investiții "FINCOM"SA*) în care se indică intenția de vânzare a acestor acțiuni la prețul indicat în prospectul ofertei.

Intermediarul înregistrează cererile în mod gratuit, în ordinea depunerii lor și introduce datele în lista persoanelor care acceptă oferta. În baza contractului de Intermediere încheiat cu ofertantul și cererii depuse de acționar, concomitent, se perfectează dispozițiile de transmitere a valorilor mobiliare în custodie pe numele intermediarului.

Primirea cererilor de vânzare de la acționari, precum și încheierea contractelor se va desfășura la sediul Intermediarului Societatea de Investiții "FINCOM"SA – str. Tighina, 65, of. 208, or. Chișinău, program de lucru de luni până vineri între orele 10.00-16.00.

După expirarea termenului de înregistrare a cererilor parvenite de la acționarii, ce au acceptat condițiile ofertei de preluare, Societatea de Investiții efectuează tranzacția cu valorile mobiliare la Bursa de Valori a Moldovei în favoarea ofertantului.

SPECIFICAREA CAZURILOR, MODULUI ȘI TERMENELOR DE REVOCARE A PROPUNERILOR ÎNAINȚATE DE CĂTRE DEȚINĂTORII DE VALORI MOBILIARE ÎN CADRUL OFERTEI DE PRELUARE:

În caz de refuz de a vinde acțiunile ce îi aparțin, pe toată perioada valabilității ofertei, deținătorul de valori mobiliare, care a depus cerere de vânzare, este în drept să înainteze cererea de revocare a propunerii de vânzare a acțiunilor până la data încheierii ofertei de preluare. În acest caz, intermediarul este obligat să accepte cererea de revocare a Formularului privind vânzarea acțiunilor și să revoce Formularul privind vânzarea acțiunilor depus anterior.

INTENȚIILE OFERTANTULUI ÎN PRIVINȚA ACTIVITĂȚII ULTERIOARE A EMITENTULUI:

Activitatea emitentului nu va fi afectată, deoarece la moment ofertantul dispune de numărul necesar de voturi la adunarea generală pentru a asigura stabilitatea necesară a emitentului.

Anunțarea ofertei și rezultatele ei nu vor influența negativ asupra menținerii pe viitor a locurilor de muncă ale angajaților și ale organelor de conducere, schimbarea condițiilor de muncă, planurile strategice, posibile efecte asupra angajaților și asupra locului de activitate a SA.

Ofertantul planifică să investească în dezvoltarea mijloacelor de producere a Emitentului.

Ofertantul ulterior Ofertei de Preluare intenționează lansarea procedurii de retagere obligatorie a acționarilor în conformitate cu prevederile din art. 30 a Legii 171 din 11.07.2012 privind piața de capital.

DURATA OFERTEI DE PRELUARE:

Prezenta ofertă este valabilă pentru o perioadă de 30 zile calendaristice din data anunțării acesteia. Oferta de preluare este cuprinsă între 10.01.2018 și 08.02.2018. Data anunțării se consideră data publicării avizului în ziarul Capital Market.

FINANȚAREA OFERTEI DE PRELUARE:

Finanțarea ofertei de preluare va fi efectuată din cont propriu:

Certificat al Societății de Investiții "FINCOM" SA nr. 01-015 din 18.09.2017 care confirmă existența mijloacelor bănești, necesare achitării obligațiilor asumate în cadrul ofertei de preluare.

Modul de executare de către Ofertant a obligațiilor sale referitoare la oferta respectivă:

Ofertantul își asumă obligația să procure toate valorile mobiliare propuse spre vânzare.

DATELE PERSOANELOR CARE ACȚIONEAZĂ ÎN MOD CONCERTAT CU OFERTANTUL:

Persoane care acționează în mod concertat cu ofertantul nu sunt.

MENȚIUNI PRIVIND CONTRACTELE ÎNCHEIATE ÎN CADRUL OFERTEI DE PRELUARE:

Contractele încheiate în cadrul ofertei de preluare vor fi guvernate de legislația Republicii Moldova. Orice conflict născut din/sau în legătură cu aceste contracte va fi soluționat de instanțele de judecată competente ale Republicii Moldova.

MODUL DE INFORMARE A DEȚINĂTORILOR DE VALORI MOBILIARE ȘI A PUBLICULUI LARG PRIVIND ÎNȚIEREA OFERTEI DE PRELUARE:

După aprobarea de către CNPF a Prospectului de Ofertă, acesta va fi publicat de către Ofertant după cum urmează:

În conformitate cu prevederile art. 16 alin(2) din Legea nr. 171 din 12.07.2012 privind piața de capital, avizul care va conține principalii termeni ai Ofertei va fi publicat în ziarul Capital Market, în aviz va fi indicat locul aflării versiunii integrale a prospectului de ofertă. Doritorii au posibilitatea de a lua cunoștință cu prospectul ofertei de preluare benevolă, în forma imprimată, fără plată, în locurile:

a) la sediul Intermediarului: Societății de Investiții "Fincom"SA, adresa: str. Tighina, 65, of. 208, or. Chișinău, Republica Moldova.

b) la sediul Emitentului: SA "Fabrica Elemente de Construcții", adresa: MD-2023, str. Uzinelor, 96, mun. Chișinău, Republica Moldova.

DATELE DE IDENTIFICARE A INTERMEDIARILOR CARE DESERVESC OFERTA DE PRELUARE ȘI ANUME A SOCIETĂȚII DE INVESTIȚII DUPĂ CUM URMEAZĂ:

Societatea de investiții:

- ✓ Denumirea deplină: Societate de Investiții "FINCOM"SA;
- ✓ Adresa juridică: MD-2001, str. Tighina, 65, of. 208, or. Chișinău, RM.
- ✓ Licență: Seria CNPF nr. 000818, Eliberată la 15.03.2015, Valabilă pe termen nedeterminat.
- ✓ Administrator: Zdrobău Valeriu.
- ✓ Tel/fax: 022 54 19 17;
- ✓ E-mail: info@fincom.md.

FORMULARUL PRIVIND VÂNZAREA ACȚIUNILOR ȘI CEREREA DE REVOCARE FORMULARULUI PRIVIND VÂNZAREA ACȚIUNILOR:

Sunt anexe la prezentul prospect al ofertei de preluare (Anexe).

MODIFICAREA CONDIȚIILOR OFERTEI DE PRELUARE:

Ofertantul este în drept să modifice condițiile ofertei de preluare, aplicând în acest sens un supliment la prospectul ofertei în condițiile Legii nr.171 din 12.07.2012 privind piața de capital.

Intermediarul :

Societatea de Investiții "FINCOM"SA

În persoana administratorului

Zdrobău Valeriu

Решения Национальной комиссии по финансовому рынку

3

Налог на роскошь. Государство требует слишком много?

3

Экономический рост ниже возможностей и зависит от сельского хозяйства

4

Интервью с Валериу Кицан, Председателем Национальной комиссии по финансовому рынку

– Г-н Кицан, если проанализировать первый год работы во главе Национальной комиссии по финансовому рынку, как бы Вы оценили свой дебют?

– Учитывая стремление Госрегулятора по финансовому надзору в лице НКФР внести посильный вклад в укрепление базы функционирования и надзора на небанковских финансовых рынках, участников и операций на этих рынках, при формулировании целей своего мандата я исходил из анализа двух компонентов: *внутренний* – институциональное развитие; *внешний* – развитие небанковского финансового рынка. Надо отметить, что финансовый кризис последних лет выявил ряд уязвимых аспектов в институциональной и организационной архитектуре банковского и небанковского финансовых рынков. Соответственно, определились и институциональные недостатки в деятельности регулирующих органов – в лице НБМ и НКФР – в сфере надзора и регулирования соответствующих рынков. Очевидно, что реальность вынуждает переосмыслить роль каждого органа в целях динамичной адаптации к новым требованиям. Я посчитал, что нельзя игнорировать новую возможность в сфере подходов и усовершенствованных методов работы, необходимых для освоения очевидного потенциала и получения более высоких результатов в сравнении с прежними.

В этом смысле, в свете необходимости реформирования организации функционирования и повышения эффекта синергии, я призвал менеджмент высшего и среднего звена конформироваться духу единства и ответственного подхода на порученных участках для целей институциональной модернизации НКФР, и безусловно – открытости к обновлению, так как ничто не длится долго, если не обновляется постоянно!

– С чего Вы начали?

– Оценивая по достоинству результаты в институциональном развитии, внедрение соответствующих проектов при поддержке партнеров по развитию и план мер по приближению к европейским стандартам, я заключил, что место для улучшения есть всегда. После соответствующей переоценки были выявлены ряд уязвимостей, в частности неопределенность в продвижении законопроекта об организациях небанковского кредитования и проекта Стратегии развития сектора (2016–2020) – определяющих документов для НКФР. В сотрудничестве

Продолжение на стр.2

Небанковский финансовый рынок: вызовы и перемены

ISSN 1857-1212

Курс валют
на 17.01.2018 г.

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	16.9790
EUR	1	20.7423
UAH	1	0.5936
RON	1	4.4594
RUB	1	0.3005

Внимание читателей!

Газеты Capital Market можно приобрести в следующих региональных киосках Moldpresa в:

Бельцах: №132; 133; 156

Комрате: №169

Кагуле: №170

Оргееве: №150

Хынчештах: №161

Сороках: №223

Кроме того, любой номер газеты или копию можно приобрести в редакции газеты Capital Market по адресу: Кишинев, ул. В. Александри, 115.

Вы являетесь АКЦИОНЕРОМ Банка или страховой компании?

В период 18 декабря 2017 г. – 23 февраля 2018 г. Национальная комиссия по финансовому рынку проводит кампанию по общественному информированию акционеров банков и страховых компаний в целях проверки и подтверждения целостности записей в реестрах владельцев ценных бумаг, касающихся принадлежащих им акций.

В целях проверки/подтверждения права собственности на принадлежащие акции в банке и/или страховой компании Национальная комиссия призывает акционеров сотрудничать с ответственными учреждениями (Национальной комиссией по финансовому рынку, держателями реестров, банками, страховыми компаниями) для разъяснения и принятия необходимых мер.

БУДЬ АКТИВЕН

Не позволяй другим
решать судьбу твоих
акций!

Национальная Комиссия по
Финансовому Рынку призывает тебя
позвонить **0 800 000 17**
с понедельника по пятницу,
8:30 - 17:30

Звонки **БЕСПЛАТНЫ**
по всей территории
Республики Молдова!

Список БАНКОВ

1. AO Banca Comercială Română Chișinău
2. KB Banca de Finanțe și Comerț AO
3. KB Comerțbank AO
4. KB Energbank AO
5. KB EuroCreditBank AO
6. KB Eximbank-Gruppo Veneto Banca AO
7. KB Mobiasbancă-Groupe Societe Generale AO
8. KB Moldindconbank AO
9. KB Moldova-Agroindbank AO
10. KB ProCreditBank AO
11. KB Victoriabank AO

Список СТРАХОВЫХ КОМПАНИЙ

1. CK Acord Grup SA
2. CK Alliance Insurance Group AO
3. MCK Asito AO
4. CK Asterra Grup AO
5. CK Auto-Siguranța AO
6. CK Donaris Vienna Insurance Group AO
7. CK Galas AO
8. CK Garanție AO
9. CK Generale Asigurări AO
10. СП CK Grawe Carat Asigurări AO
11. CK Intact Asigurări Generale AO
12. CK Klassika Asigurări AO
13. CK Moldasig AO
14. СПO Moldcargo AO
15. CK Moldova Astrovaz AO
16. СП MCK Transelit AO

Небанковский финансовый рынок: вызовы и перемены

Продолжение. Начало на стр. 1

с парламентом и правительством, шаг за шагом, мы вернулись к «нормальному» положению вещей. После продолжительных экспертных дискуссий, при широком профессиональном и общественном консенсусе, в конце 2017 года соответствующий закон был утвержден парламентом. Что касается проекта Стратегии – документ был адаптирован и перепрограммирован на следующий пятилетний цикл (2018–2022 гг.) и в настоящее время находится на заключительном этапе экспертизы в профильных госструктурах.

В целом, если подвести итоги минувшего года, в результате предпринятых мер мы существенно продвинулись: внесены изменения в Закон о страховании, наделившие четкими прерогативами в администрировании управленческих и финансовых кризисов, особенно в случаях отстранения «сомнительных» акционеров; обновлено законодательство о рынке капитала и акционерных обществах в целях соответствия директивам ЕС, а также в отношении процедур реструктуризации эмиссий акций (очень важный аспект, в нашем случае, для банков и страховых компаний); Закон о НКФР был дополнен положениями, расширяющими степень финансово-бюджетной самостоятельности. Одним словом – для НКФР 2017 год стал годом подтверждения статуса институциональной идентичности и целостности.

– Какие задачи стоят перед Вами и возглавляемой Вами командой?

– Основные цели, которые должны быть выполнены НКФР в течение следующих пяти лет, прописаны в проекте вышеупомянутой Стратегии – в документе, отражающем миссию, видение и цели Регулятора, содержание и календарь мероприятий. Бесспорно, квинтэссенцией этой стратегической программы является фокусирование деятельности на внедрении целей НКФР, а также на областях, где необходимо сконцентрировать усилия Комиссии, с целью выделения приоритетных задач и соответствующий мониторинг их выполнения. Более того, меры, содержащиеся в этом документе, созвучны обязательствам в рамках Соглашения об ассоциации РМ-ЕС. Так, Стратегия дополнена планом, содержащим более 50 мер по следующим направлениям: (а) разработка и введение в действие всеобъемлющих регулирующих норм, содержащих европейские положения; (б) внедрение пруденциального надзора путем перехода к надзору за деятельностью субъектов на основе предупреждения и управления рисками; (с) повышение уровня финансовой грамотности населения в сфере инструментов и услуг небанковского финансового рынка и повышение доверия потребителя, обеспечивая его защиту и (д) развитие и укрепление операционных и институциональных возможностей НКФР в целях обеспечения успешного управления. Важно отметить, что успехи, достигнутые в регулировании и операционных процессах, не могут иметь завершения и весомого влияния на целостность и стабильность небанковского финансового рынка без определения его участниками новых возмож-

ностей и вызовов в деле развития бизнеса путем создания и предложения новых финансовых продуктов и услуг.

– Как бы Вы оценили нынешнюю ситуацию на местном небанковском рынке?

– По различным причинам в развитии рынка капитала имеются еще ряд проблем и узких мест (объективного и субъективного свойства), такие как: незначительное количество публичных предложений; крайне малое количество акций с высокой ликвидностью; отсутствие инвестиционных фондов; несоответствующая адаптация к международным требованиям; недостаточное применение современных информационных технологий; низкий уровень доверия к инвестированию в финансовые инструменты и развитию корпоративных отношений. Другим аспектом является неадекватная прозрачность эмитентов ценных бумаг, проблемы, связанные с происхождением и прозрачностью акционеров в банковском секторе и секторе страхования, а также аспекты корпоративного управления, которое сопряжено с серией судебных разбирательств и уязвимостью в связи с процессами аннулирования, эмиссии и продажи долей, находящихся в собственности с несоблюдением требований к качеству акционеров в уставных капиталах банков и страховых компаний.

Что касается страхования, хотелось бы акцентировать внимание на последствиях, вызванных недолжным уровнем управления некоторыми компаниями, и здесь роль НКФР заключается в быстром реагировании для проведения адекватного диагноза и применения ряда инструментов и распоряжений для улучшения финансового состояния соответствующих компаний. К другим системным проблемам следует отнести: продолжительный мониторинг Республики Молдова со стороны Международного бюро «Зеленая карта»; нехватка сертифицированных актуариев на отечественном рынке страхования; порочная практика предложений страховым посредникам

непропорциональных комиссионных, что препятствует развитию рынка; недоразвитость добровольных видов страхования; низкий удельный вес иностранных инвестиций.

– Какие меры требуются для улучшения ситуации на рынке?

– Развитие небанковского финансового рынка предполагает широкий выбор мер, в частности, диверсификацию и продвижение дополнительных инструментов в целях создания устойчивых предпосылок, например, за счет рынка облигаций для появления инвесторов, в чем заинтересованы банки и небанковские кредитные организации. С другой стороны, облигации пользуются спросом у крупных инвесторов – организаций по коллективному размещению и частных пенсионных фондов.

Вообще, подлинным катализатором стимулирования развития небанковских финансовых рынков (в общем и по отдельности) может и должна служить адекватная стимулирующая налоговая политика, продвижение которой должно стать приоритетом на национальном уровне.

Ввиду вышеупомянутого и с учетом необходимости создания предпосылок для вливания капитала, НКФР намерена утвердить пакет нормативных документов в сфере регулирования порядка эмиссии и оборота корпоративных облигаций и облигаций, эмитируемых органами местной публичной власти.

– Требуются ли какие-то законодательные изменения для того, чтобы небанковский рынок стал более динамичным?

– Безусловно, улучшение законодательства и нормативных актов (ведомственных, НКФР), их гармонизация с нормами ЕС является основной задачей и находится в повестке дня Комиссии. В частности, в рамках Стратегии развития предусматривается раздел (дорожная карта), посвященный реформированию рынка страхования в контексте целевых ориентиров финансовой стабильности,

качественных услуг и операционной прозрачности. Кроме того, законодательные инициативы будут направлены на то, чтобы перенять нормативную базу ЕС в сфере пруденциальных требований к деятельности инвестиционных обществ и крупных инвесторов. Их цели сформулированы ясно: повышение важности и ответственности функции управления рисками; повышение роли корпоративного управления и более эффективное вовлечение общих собраний указанных субъектов; предоставление более широких полномочий регулятору в целях мониторинга уровня адекватности механизмов, используемых в управлении участников рынка капитала.

Другой пакет поправок относится к законодательству в сфере акционерных обществ, в контексте директив ЕС по различным аспектам права коммерческих обществ и долгосрочному вовлечению акционеров общества.

Данные изменения относятся к вопросам учреждения акционерных обществ с целью адекватности их капитала, исполнением определенных прав акционеров в рамках компаний, чьи акции торгуются на бирже со слиянием и разделением акционерных обществ.

Не менее важная задача при адаптации европейских норм связана с разработкой законодательства в сфере альтернативных организаций коллективного размещения – инструмент создания крупных инвесторов. В данном случае целью является создание общих требований к деятельности и надзору указанных субъектов для определения единого подхода к возможному риску и последствиям их деятельности.

В переосмыслении нуждается концепция образования и функционирования негосударственных пенсионных фондов, не только с точки зрения соответствия европейским практикам, но – главное – в формировании публичной политики с тем, чтобы предложить гражданам инвестиционные альтернативы накопления дополнительного дохода после выхода на пенсию.

– Какие планы у НКФР на краткосрочный и среднесрочный периоды, в частности на этот год?

– Во-первых, завершить разработку и внедрение собственных нормативных актов в деле регулирования и надзора на небанковском финансовом рынке. Таким образом, действующие и вновь введенные нормы будут отвечать пруденциальным требованиям лучших признанных практик.

Серьезный вызов для НКФР и для игроков рынка связан с перезагрузкой сферы страхования и связанными с ней переменами: разработка и внедрение законодательства; тарифная либерализация; пересмотр и приведение в соответствие уровня капитализации. Во всеобъемлющем подходе к данной области – это приоритет и повседневная забота НКФР – императивом является обеспечение финансовой стабильности страхового рынка, а также внедрение комплексных мер и инструментов вмешательства, в том числе на ранней стадии, для компаний, находящихся (или близких к тому) в состоянии неплатежеспособности, предотвращение рисков для бенефициариев (местных и иностранных) услуг (с одной стороны) и приближение в целом к европейским стандартам (с другой). Как и в банковской системе, мы намерены внедрить правила управления рисками при помощи адекватных и оперативных инструментов в случае ухудшения финансового положения определенного страховщика. Эти меры и рычаги преследуют цель защиты кредиторов и бенефициариев страховых услуг, минимизацию неблагоприятных, в особых размерах, последствий и эффектов для финансовой стабильности рынка, поддержание дисциплины и повышения доверия.

В заключение хочу подчеркнуть, что основной целью Госрегулятора по финансовому надзору (НКФР) в средне- и долгосрочной перспективе является достижение зоны равновесия между регулированием, управлением рисками и требованиями к капиталу (с одной стороны) и качеством финансовых услуг (с другой стороны).

Кристина ПЕНДЯ

Решения Национальной комиссии по финансовому рынку

В ходе очередного заседания Административного совета НКФР от 11 января 2018 года был принят ряд решений.

Административный совет НКФР принял решение внести изменения и дополнения в Инструкцию об отчетности лиц, имеющих лицензии и разрешения на рынке капитала, утвержденную Постановлением НКФР от 03 июля 2015 года.

Кроме того, Административный совет НКФР принял решение утвердить акт переоценки долей, принадлежащих COMPANIA FIDUCIARĂ COLABORARE S.A., находящейся в процессе ликвидации.

В рамках заседания было одобрено осуществление инвестиций в корпоративные ценные бумаги ссудосберегательной ассоциацией CAȘUNCA путем приобретения простых акций I класса, выпущенных S.A. CORPORAȚIA DE FINANȚARE RURALĂ, принадлежащих A.E.Î. SİPOTEANCA и A.E.Î. COMORILE PLAIULUI.

Административный совет НКФР принял решение зарегистрировать в Государственном реестре ценных бумаг уменьшение уставного капитала акционерных обществ:

– Î.M. BEERMASTER на 7 161 615 леев путем аннулирования 795 735 казначейских акций, уставный капитал после уменьшения составит 390 825 леев (43 425 простых именных акций номинальной стоимостью 9 леев).

– RESTAURATORUL на 737 325 леев путем аннулирования 81 925 казначейских акций, уставный капитал после уменьшения составит 81 927 леев (9 103 простые именные акции номинальной стоимостью 9 леев).

Приняв во внимание предоставленное заявление, Административный совет НКФР принял решение разрешить реорганизацию S.A. KIAT путем преобразования в общество с ограниченной ответственностью.

Утвердив проект Постановления НКФР об утверждении Инструкции о порядке регистрации обли-

гаций, выпущенных органами местной публичной власти, Административный совет НКФР принял решение отправить его на визирование заинтересованным органам и учреждениям, а также предоставить на публичные консультации на условиях положений действующего законодательства.

Рассмотрев заявления, предоставленные страховыми компаниями ALLIANCE INSURANCE GROUP S.A., ASTERRA GRUP S.A., DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP S.A., Societatea pe Acțiuni MOLDAȘIG и Întreprinderea Mixtă C.I. A. TRANSELIT S.A., Административный совет НКФР принял решение реорганизовать лицензии, выданные ранее указанным субъектам на право осуществления деятельности в сфере страхования (общее страхование), путем замены приложений к лицензиям с включением и исключением адресов, по которым осуществляется лицензируемая деятельность.

15 января 2018 года состоялось очередное заседание Административного совета НКФР.

Рассмотрев представленные заявления, Административный совет НКФР принял решение реорганизовать лицензии страховых брокеров OPTIM GARANT S.R.L. и PROCOMPASGRUP S.R.L., выданных на неограниченный срок на право осуществления посреднической деятельности в страховании: а) путем включения новых адресов, по которым осуществляется лицензируемая деятельность и, соответственно, б) путем изменения юридического адреса и адреса, по которому осуществляется лицензируемая деятельность.

Учитывая, что страховой-перестраховочный брокер REGALASIG S.R.L. выполнил предписания НКФР, Административный совет НКФР принял решение отменить приостановление банковских операций на текущих и депозитных счетах данного брокера, сообщив о решении Государственной налоговой службе и коммерческим банкам.

Рубрика подготовлена Б. Ерушевски

Налог на роскошь. Государство требует слишком много?

Налогом на роскошь назвали налог на имущество, появившийся в налоговом законодательстве в июле 2016 года. Причина в том, что этот налог оплачивается узким кругом лиц, обладающих собственностью, которую многие считают «роскошью».

В соответствии с положениями раздела VI Налогового кодекса Республики Молдова, физические лица, которые располагают недвижимым имуществом, предназначенным для жилья, включая дачные коттеджи (за исключением земельных участков), а также его долями, общая оценочная стоимость которых составляет 1,5 миллиона леев и более, а общая площадь составляет 120 квадратных метров и более, являются субъектами поимущественного налогообложения.

Если лицо владеет недвижимостью площадью более 120 квадратных метров, стоимость которой составляет менее 1,5 млн леев, он не платит налог на имущество. И наоборот, владелец недвижимости стоимостью более 1,5 млн леев, но с меньшей площадью, не является субъектом поимущественного налогообложения.

В случае, когда владельцами недвижимости являются несколько человек сразу, предлагается распределение ее стоимости пропорционально собственникам. В случае же оценки стоимости недвижимости кредит на ее покупку не будет брать в расчет.

Наибольшая сумма поимущественного налога, рассчитанная на 2017 год, составила 107 583,87 лея и была выплачена в установленные законодательством сроки.

Согласно положениям статьи 228 Налогового кодекса, в случае неуплаты налога (пошлины), сбора в срок и в бюджет, установленная в соответствии с налоговым законодательством уплачивается пеня, начисленная в соответствии с частью (3) данной статьи за каж-

дый день просрочки их уплаты, за период со дня, следующего после даты, установленной для уплаты налога (пошлины), сбора, до дня их фактической уплаты включительно.

В 2018 году исключен порог в 120 квадратных метров для недвижимого имущества, потому что это позволяло некоторые отклонения от уплаты налога на роскошь.

О ЧЕМ СООБЩИЛА НАЛОГОВАЯ ИНСПЕКЦИЯ ЗА 2017 ГОД?

Налоговая служба сообщила, что из 2287 субъектов поимущественного налогообложения, которые соответствуют установленным критериям по ситуации на 1 ноября 2017 года, 2075 или 90,7% от общего числа проживают в мун. Кишинэу, 67 – в северной части страны, 124 – в центре и 21 – на юге.

Государственная налоговая служба сообщила, что 1552 человека из 2287 уплатили налог на имущество за 2017 год в установленные сроки – до 25 декабря. Не уплатившие налог граждане будут оштрафованы – пеня будет начисляться за каждый день просрочки.

Доход от налога на имущество превысил 28,6 млн леев, что составляет 65,8% от общей суммы, рассчитанной на 2017 год.

Вопрос возникает, когда речь идет о том, сколько субъектов налогообложения на имущество насчитывается в Молдове. У нас есть система оценки недвижимости в целях налогообложения, которую специалисты Всемирного банка и известные в мире эксперты считают самой прогрессивной в Европе. Оценка недвижимости в целях налогообложения проводится на базе рыночных показателей, но в столице есть жилые комплексы, где стоимость квартиры составляет и 100 тысяч евро или даже больше. 100 тысяч евро по нынешнему курсу – это около 2 миллионов леев. И это не говоря о жилых частных домах, особенно в так называемых престижных районах.

Недвижимость, находящаяся в секторе Ботаника с двумя спальнями, кухней, гостиной, санитарным блоком, балконом, продается за 104 тысячи евро, – сообщает Биржа LARA. И таких примеров десятки.

Кроме того, не завершена переоценка недвижимости в сельской местности, и применение налога на недвижимость влечет риски для собственников жилья.

Чтобы избежать налогообложения в десятки тысяч леев, некоторые делят недвижимость на отдельные части с присвоением нескольких отдельных кадастровых номеров. Это что-то вроде фиктивного развода, и позволяет уклониться от выплаты указанного налога.

НАЛОГ НА МАШИНЫ КЛАССА «ЛЮКС» С 2018 ГОДА

Налог на роскошь в этом году расширен, и под него помимо недвижимости попали и некоторые автомобили. Речь идет о машинах, стоимость которых превышает 1,5 миллиона леев. Ставка налогообложения останется на уровне 0,8%.

Пока у Минфина нет данных о том, сколько человек попадут под этот налог на имущество. Однако в ведомстве ожидают, что в 2018 году за счет налога на роскошь в государственный бюджет поступит 50 миллионов леев.

Экономические эксперты уверены, это нововведение приведет к увеличению поступлений в госбюджет и будет иметь социальный эффект.

«Думаю, что конечной целью является создание системы социальной справедливости в Республике Молдова. У людей с более высокими доходами есть возможность платить большие налоги. В Республике Молдова богатые платят небольшие налоги, а бедные отдают все до последнего копейки», – сообщил экономический эксперт Виорел Гырбу.

Влад БЕРКУ

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnprf.md

Полная либерализация тарифов на страховые премии на рынке страхования автогражданской ответственности отложена с 1 февраля 2018 г. до 1 июля 2019 г.

Это предусматривают соответствующие поправки в Закон об обязательном страховании гражданской ответственности за ущерб, причиненный автотранспортными средствами. Законопроект был принят парламентом в конце прошлого года и опубликован в MONITORUL OFICIAL.

Автор этой законодательной инициативы депутат Корнелиу Дудник отметил ранее, что рынок Молдовы не готов пока к полной либерализации тарифов в области страхования автогражданской ответственности. По его словам, опыт стран региона показывает, что после полной либерализации тарифов на страховые премии на рынке автогражданской ответственности крупнейшие игроки рынка обанкротились, поскольку это привело к манипуляциям на рынке и нежелательной конкуренции. В этой связи депутат предложил отменить норму о полной либерализации тарифов в Молдове с 1 февраля 2018 г., поскольку это приведет к большим рискам. Он предложил предусмотреть поэтапную либерализацию тарифов, не указывая конкретные сроки полной либерализации.

Правительство дало положительное заключение по этим поправкам, отметив, что считает удачными предложенные поправки, чтобы не подвергать опасности рынок обязательного страхования гражданской ответственности за ущерб, причиненный автотранспортными средствами, и защитить права потребителей.

Румынский банк Transilvania стал акционером молдавского Victoriabank, и совместно с ЕБРР они владеют теперь более 66% его акций

Вместе с этим сообщением банка Transilvania на Фондовой бирже Молдовы в понедельник, 16 января, была зарегистрирована сделка по купле-продаже 39,2% акций Victoriabank за 766,5 млн леев (\$45 млн).

В целом собственника сменили выставленные на продажу 9800473 акций Victoriabank (номинальная стоимость – 10 леев за штуку) по цене 78,21 лея за акцию. Судя по составу акционеров и их долям в Victoriabank, речь идет об акциях, которые принадлежали крупнейшему акционеру банка – зарегистрированной на Кипре компании Insidown, чьим бенефициаром является гражданин России Сергей Лобанов. Как сообщало ранее агентство InfoMarket, Нацбанк Молдовы выдал румынскому Banca Transilvania разрешение на покупку и владение совместно с Европейским банком реконструкции и развития до 100% пакета акций КБ Victoriabank.

ЕБРР и румынский Banca Transilvania, будучи стратегическими партнерами, заявили о намерении стать владельцами контрольного пакета акций Victoriabank, внести свой вклад в развитие банковского сектора Молдовы. Banca Transilvania заявил о намерении приобрести более 39% акций Victoriabank. Ранее ЕБРР посредством компании VB Investment Holding, зарегистрированной в Голландии и находящейся в собственности и под контролем ЕБРР, консолидировал пакет в 27,56% акций Victoriabank с целью восстановления эффективного корпоративного управления и привлечения сильного стратегического инвестора в Victoriabank.

В то же время, ЕБРР с 2001 г. является акционером банка Banca Transilvania. После сделки по купле-продаже 39% акций Victoriabank, Banca Transilvania и ЕБРР будут совместно владеть контрольным пакетом акций Victoriabank в 66,76%.

Согласно действующему законодательству, они сделают предложение по выкупу других акций банка. Помимо двух пакетов (в 39,2% и 27,56%) акционерами Victoriabank также являются: Виктор Цуркан – 10,45%, Елена Артеменко – 4,94%, Галина Пройдисвет – 4,04%, Валентина Цуркан – 2,47%, ООО Notabil (конечный бенефициар – Валентина Цуркан) – 2,36%, Юрий Бондарь – 1,01%, Ротарь Наталья – 0,45%, Постолаке Франческа – 0,34%.

InfoMarket

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:
Moldpres: 67770. Poșta Moldovei: PM21700
Издатель: CAPITAL MARKET Î.S.
Регистрационный №:
1003600114204, 27 октября 2003 года
Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку
Административный совет:
Председатель: Нина ДОСКА,
Елена ВАСИЛАКЕ, Михай ДОРУК,
Зоя ТУЛБУРЕ, Виктор МАРТЫНЕНКО.
Главный редактор:
Геннадий ТУДОРЯНУ
Тел.: /373 22/ 229-445
Заместитель главного редактора:
Лилия АЛКАЗЭ
Специалист по связям с общественностью
Борис ЕРУШЕВСКИ

Прием объявлений и отчетов:
zianulcm@gmail.com
Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
Факс: /373 22/ 22-05-03
Адрес: ул. Василе Александри, 115.
(угол бул. Штефан чел Маре)

Cod IBAN: MD69VI000022249111050MDL
BC "Victoriabank", S.A., fil.11, Chișinău,
BIC VICBMD2X883.

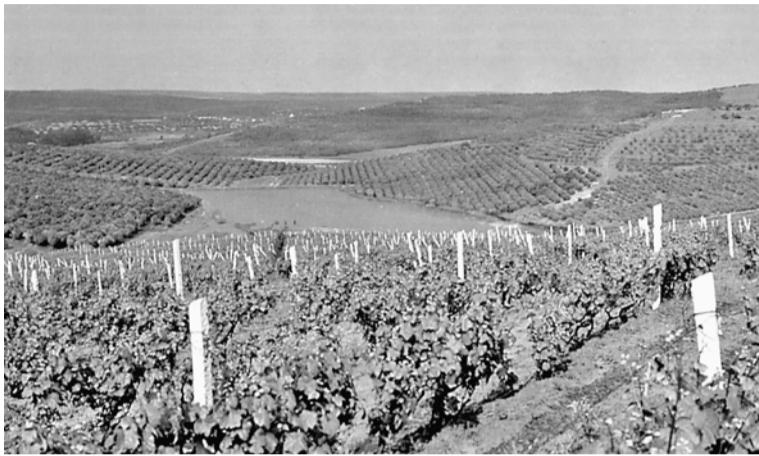
В номере использованы материалы информационных агентств "Moldpres" и "InfoMarket".
Статьи, помеченные знаком , публикуются на правах рекламы.
Каждый материал, опубликованный на страницах "Capital Market", отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотографий разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии "Edit Tipar Grup" SRL

Экономический рост ниже возможностей и зависит от сельского хозяйства

Переток рабочей силы из сельского хозяйства в промышленность, низкие темпы внедрения реформ и миграция – основные факторы, замедляющие экономический рост стран Восточного партнерства, в том числе и Республики Молдова. Производительность рабочей силы падает в результате старения населения.

Всемирный банк понизил прогноз ожидаемого роста экономики Молдовы по итогам 2017 г., но повысил прогноз роста ВВП нашей страны в 2018 г. и 2019 г. Это следует из опубликованного январского доклада Всемирного банка «Перспективы мировой экономики» (Global Economic Prospects). Согласно документу, в частности, по итогам 2017 г. Всемирный банк ожидает рост ВВП Молдовы на уровне 3,5% вместо прежнего прогноза в 4%. В то же время, эксперты ВБ повысили прогноз роста ВВП Молдовы на 2018 г. и на 2019 г. на 0,1 процентного пункта в обоих случаях и ожидают, что в этом году рост молдавской экономики составит 3,8%, а в следующем году – 3,6%, вместо прежних прогнозов в 3,7% и 3,5%, соответственно. Аналитики ВБ считают также, что в 2020 г. рост ВВП Молдовы составит 3,3%.

В ходе предыдущего июньского доклада Всемирного банка «Перспективы мировой экономики» ВБ повысил прогноз роста ВВП Молдовы в 2017 г. с 2,8% до 4%, а на 2018 г. – с 3,3% до 3,7%. В то же время, эксперты ВБ снизили тогда прогноз роста ВВП Молдовы на 2019 г. с 3,7% до 3,5%. Аналитики ВБ отмечали ранее, что в 2017–2019 гг. экономический рост в Молдове будет поддерживаться потреблением и стимулирующей налоговой политикой. Они указывали на то, что в 2017 г. рост ВВП Молдовы будет обеспечен за счет заметного увеличения экспорта, хорошего урожая сельхозпродукции, повышения потребления, роста зарплат, а в 2018 г. – за счет роста публичных инвестиций и дальнейшего увеличения денежных переводов из-за границы от трудовых мигрантов, повышения притока иностранных инвестиций на фоне улучшения ситуации в финансовом секторе и улучшения бизнес-климата. В то же время, в числе рисков для экономического роста эксперты ВБ называли возможное замедление внедрения реформ в период перед парламентскими выборами 2018 г., а также возможный более слабый экономический рост у ключевых партнеров Молдовы – ЕС и России, что может негативно сказаться на экономическом росте нашей страны.

Следует отметить, что по данным Национального бюро статистики, ВВП Молдовы в январе-сентябре 2017 г. составил 109 млрд 444 млн леев, увеличившись на 3,8% по сравнению с тем же периодом 2016 г. В конце прошлого года правительство Молдовы снизило прогноз роста ВВП на 2017 г. с 4,5% до 3,5%. МВФ в прошлом году уменьшил прогноз ВВП Молдовы сначала с 4,5% до 4%, а затем до 3,5%. На 2018 г. МВФ прогнозирует рост ВВП Молдовы на 3%. Проект госбюджета Молдовы на 2018 г. был разработан властями страны с учетом прогноза роста

ВВП на 3%, но в правительстве отмечают потенциал для достижения более высокого роста экономики страны в этом году.

Министерство экономики прогнозирует на 2018–2020 годы ежегодный ВВП в 3%-4%. Рост будет обусловлен улучшением финансово-экономической среды на мировом уровне, интенсивным продвижением экспорта на рынок ЕС, развитием и поддержкой со стороны государства предприятий частного сектора, развитием реального сектора экономики, в том числе путем привлечения прямых иностранных инвестиций в национальную экономику, продвижением осторожной фискальной политики и внедрением реформ в целях сокращения неэффективных публичных расходов и обеспечения финансовой стабильности путем поддержания инфляции на допустимом уровне и стабильности обменного курса.

Важным фактором роста национальной экономики станет увеличение инвестиций как основного источника роста, вследствие чего ожидается: (i) создание новых рабочих мест; (ii) рост конкурентоспособности местных товаров на внешних рынках; (iii) увеличение внутреннего предложения, более полное удовлетворение платежеспособного спроса, в том числе путем импортозамещения; (iv) расширение производственной базы и, соответственно, налогооблагаемой базы и создание дополнительных источников пополнения национального публичного бюджета. Но учитывая текущую экономическую ситуацию, предусматривается, что объем инвестиций в долгосрочные материальные активы вырастет в среднем примерно на 4,8% в год на период 2018–2020 гг.

«Экспорт вырастет в 2018–2020 гг. примерно на 6,7% ежегодно. Факторами, которые повлияют на постепенное увеличение экспорта в указанный период, станут: восстановление внешнего спроса, внутреннего предложения сельхозпродукции, качественный рост экспорта, в частности благодаря инвестициям в расширение и обновление технологической базы. Импорт за этот период вырастет примерно на 6% в год. Рост импорта будет обусловлен восстановлением внутреннего спроса, особенно на импортное сырье со стороны деловой среды, увеличением инвестиций, в частности машин, электроаппаратов, минеральных продуктов. Основная доля импорта, как обычно, придется на энергоресурсы из-за запланированного экономического роста в основных секторах экономики, а также роста цен на природный газ и нефть. Кроме того, в рост импорта внесет вклад и растущий спрос населения

на импортные товары, обусловленный ростом доходов и увеличением денежных переводов из-за рубежа», – говорится в сообщении министерства экономики.

Отрицательное сальдо торгового баланса увеличится с 2560 млн долларов в 2018 году до 2855 млн долларов в 2020 году.

Согласно оценкам, рост ВВП в 2018–2020 гг. будет вызван годовым приростом промышленной продукции на 5,3% и сельхозпродукции – на 3,3%; в результате обновления инвестиционной политики, модернизации молдавских предприятий, инфраструктуры и развития малого бизнеса.

В итоге этих тенденций прогнозируется, что валовый внутренний продукт в указанный период вырастет в среднем на 3,7% в год.

Правительство Молдовы утвердило размер среднемесячной зарплаты по экономике, прогнозируемой на 2018 г., на уровне 6150 леев. Это больше показателя, утвержденного на 2017 г. (5,6 тыс. леев), на 550 леев (+9,8%). Как отметила министр здравоохранения, труда и социальной защиты Светлана Чеботарь, одобренный кабинетом уровень среднемесячной зарплаты на 2018 г. был рассчитан с учетом прогнозируемых министерством экономики и инфраструктуры макроэкономических показателей на 2018–2020 гг. Утверждаемый размер прогнозируемой среднемесячной зарплаты по экономике применяется при определении расчетной базы социальных пособий, взносов обязательного государственного социального страхования, а также учитывается при годовом просмотре зарплат преподавателям.

По данным Национального бюро статистики, в III квартале 2017 г. средняя номинальная начисленная зарплата в Молдове составила 5809,1 лея, увеличившись на 11,1% по сравнению с тем же кварталом 2016 г. В то же время, в реальном выражении, с учетом инфляции, средняя зарплата повысилась на 3,4%. При этом, средняя зарплата в бюджетном секторе в III квартале 2017 г. составила 4990,7 леев, что на 10,4% больше, по сравнению с тем же периодом предыдущего года, а в реальном секторе экономики она выросла на 11% – до 6132,2 лея.

Статистика показывает, что в январе-сентябре 2017 года объем инвестиций в недвижимые активы составил около 11,1 млрд леев, что на 2,4% выше (в сравнительных ценах) против показателя аналогичного периода 2016 года. Но этот объем намного ниже того, в каком нуждается Молдова для обеспечения здорового экономического роста. Прямые инвестиции составили 136,5 млн долларов, увеличившись в 1,5 раза по сравнению с 9 месяцами 2016 года.

Виктор УРСУ

Депутаты парламента Молдовы вернулись с каникул и приступили к работе в комиссиях

Депутаты парламента Молдовы вернулись с каникул и приступили к работе. Как передает ИНФОТАГ, с понедельника началась работа управлений парламента, а также постоянных парламентских комиссий, которые подготовят законопроекты к первому пленарному заседанию.

Согласно законодательству, весенне-летняя сессия парламента начинается в феврале и заканчивается в июле. Дату созыва первого пленарного заседания установит Постоянное бюро парламента.

В 2017 году парламента принял 324 законодательных акта, из которых 241 – закон, а 83 – решения парламента. Еще 245 законопроекта проголосованы в первом чтении.

В прошлом году президент Игорь Додон отказался подписывать 24 закона, однако 16 из них были повторно приняты парламентом.

Депутаты 103 раза обращались с запросами к государственному органам, из которых только на четыре не получили ответ. Больше всего обращений было направлено правительству и Государственной канцелярии, а восемь – лично премьер-министру Павлу Филипу.

Наибольшее количество обращений направлено депутатами от Либерально-демократической партии (ЛДПМ) – 42 и Партии коммунистов (ПКРМ) – 41. Далее следуют Либеральная партия – 12, Демократическая партия и Партия социалистов (ПСРМ) – по пять. Самыми активными стали депутаты ЛДПМ Юрие Цап и ПКРМ Елена Боднаренко, которые направили по 29 обращений.

В 2017 г. было выдвинуто четыре вотума недоверия министрам. Несмотря на аргументы депутатов ПСРМ, которые являются авторами всех четырех инициатив, парламента отклонил предложенные социалистами резолюции.

По запросу депутатов в 2017 г. прошли слушания по защите экосистемы Днестра, сдаче в концессию земель на юге Молдовы для разведки месторождений газа, организации и проведения экзаменов на степень бакалавра, а также питания в школах и детских садах. Также парламента было представлено 27 отчетов от государственных органов, семь из которых обсудили на пленарном заседании.

Правительство определилось с управлением государственным долгом до 2020 года

Программа «Управления государственным долгом в среднесрочной перспективе (2018–2020 гг.)» обнародована в пятницу в MONITORUL OFICIAL.

Как сообщает ИНФОТАГ, она создана с использованием аналитического инструмента Medium Term Debt Management Strategy (MTDS AT), разработанного Всемирным банком и МВФ, и устанавливает основную задачу процесса управления государственным долгом, конкретные цели, а также действия, необходимые для их достижения.

«Актуальность настоящей Программы определена экономической ситуацией в стране, ограничениями, обусловленными местным финансовым рынком, а также государственным рейтингом РМ, который был пересмотрен Moody's в 2017 г., и стране был присвоен В3 со стабильной перспективой и оценкой СРІА – высокая эффективность с точки зрения институциональных политик и положений», – говорится в документе.

Правительство отмечает, что в среднесрочной перспективе сохранится тенденция покрытия дефицита госбюджета преимущественно из внешних источников. 22,9% полученных внешних кредитов оно намерено использовать на поддержку бюджета, а 77,1% – на финансирование инвестиционных проектов.

Основным источником внешнего финансирования будет Европейский инвестиционный банк с долей 30,6%; Группа Всемирного банка – 28,9%; ЕБРР – 23,3%; Еврокомиссия – 5,6%; Банк развития Совета Европы – 5,6%; МВФ – 4,3%.

Деятельность на внутреннем рынке будет направлена в сторону реструктурирования системы первичных дилеров и продолжения выпуска гособлигаций со сроком погашения два и три года, а в зависимости от спроса на рынке будет проанализирована возможность выпуска облигаций со сроком погашения в пять лет. Одновременно, с целью развития, в том числе и вторичного рынка ГЦБ, минфин будет использовать операции их повторного открытия (georepining) и досрочного выкупа (buyback).

С целью расширения базы инвесторов, повышения доступа физических лиц к приобретению ГЦБ в качестве инструментов сбережения в среднесрочной перспективе будет проанализирована возможность выпуска специальных инструментов для населения.

Размер госдолга правительство рассчитывает удерживать в пределах 40% к ВВП. В приложении к программе оно указывает риски, которые могут сказаться на управлении госдолгом, их воздействие и меры по снижению последствий.